DARBININKAS

Vol. LXVI, Nr. 26 — Birželio - June 26, 1981 — Penktadienis-Friday — SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y. — 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207 — 30 centų

Savaitės įvykiai

Izraelis iš JAV gautais karo lėktuvais subombardavo Irako branduolinį reaktorių. Už tai JAV prez. Reagan laikinai sulaikė Izraeliui keturių F-16 karo lėktuvų pristatymą, kol kongresas nutars, ar Amerikos lėktuvų panaudojimas sulaužė Izraelio duotus pažadus. Dėl šio įvykio J.T. saugumo taryba svarsto, kaip Izraelį nubausti — papeikti ir įsakyti atlyginti Irakui padarytus nuostolius, o gal ir pritaikyti kitas sankcijas, kaip nutraukti ūkinius, prekybinius ir karinius santykius. JAV ieško vidurio kelio.

Valst. sekr. Haig, lankydamasis Kinijoj, pareiškė, kad JAV nutarė parduoti Kinijai ginklų. Pardavimo smulkmenom aptarti į JAV atvyks Kinijos delegacija, kuriai pirmininkaus Kinijos armijos štabo viršininko pavaduotojas Liu Huaquing. Sov. S-ga ir Taivanas dėl to protestavo.

Irano Khomeini pašalinus Irano prezidentą Bani-Sadr iš ginkluotų pajėgų viršininko vietos, prezidento autoritetas pašlijo, ir prieš jo vedamą liberališkesnę politiką parlamente kilo didelis nepasitenkinimas, nes parlamente vyrauja fundamentalistai. Parlamentas pradėjo viešai svarstyti prezidento kaltes, o pats prezidentas, bijodamas dėl savo gyvybės, pasislėpė.

Lenkijos komunistų partijos galva Stanislaw Kania atlaikė Sov. S-gos ir centro komiteto dogmatikų puolimus ir sugebėjo palikti partijos politinį biurą nepakeistą.

Prancūzijos parlamento pirminiuose rinkimuose socialistų partija laimėjo aiškią daugumą ir galės išsiversti be komunistų partijos paramos. Komunistų partija surinko tik 16 proc. balsų, nors anksčiau surinkdavo 20 proc.

JAV susitarė su Pakistanu dėl 3 bil. dol. karinės ir ūkinės paramos Pakistanui.

Sov. S-ga, nepaisydama susitarimų su Vakarais dėl Berlyno, leido R. Berlyno gyventojam dalyvauti R. Vokietijos parlamento rinkimuose.

Prezidento Reagan specialus įgaliotinis Philip C. Habib vis dar tariasi dėl Izraelio ir Sirijos krizės pašalinimo, bet Saudi Arabija yra įsitikinusi, kad jo pastangos liks nevaisingos.

JAV prezidentas Reagan, nepaisydamas pasauly įsigalėjusio P. Afrikos pasmerkimo dėl jos vykdomos aparteidinės politikos, yra nusprendusi pradėti su ja artimiau bendradarbiauti.

Italijos min. pirmininko pareigas laikinai einančiam Arnoldo Forlani nepavyko susitarti dėl naujos vyriausybės sudarymo.

V. Berlyno parlamentas miesto burmistru išrinko krikščionių demokratų partijos kandidatą Richard von Weizsaecker. Soc. dem. partija liko opozicijoj.

Lenkijos min. pirmininkas Wojciech Jeruzelski pakeitė 5 ministerius, kurių tarpe buvo ir teisingumo ministeris, atsakingas už Bydgoszcz miesto policijos ir Solidarumo unijos narių susirėmimo tardymą.

Airijos parlamento rinkimuose min. pirmininko Charles J. Haughey vadovaujama Fianna Fall partija, nors ir išrinko daugiausia atstovų, bet parlamente neturės daugumos.

Vietnamas, Kambodija ir Laos atsisakė dalyvauti J.T. liepos 13 šaukiamoj konferencijoj Kambodijos reikalam sutvarkyti.

SKUODŽIO, IEŠMANTO IR PEČELIŪNO TEISMAS

Iš Lietuvos K. B. Kronikos Nr. 46

(Tąsa iš praeito numerio)

Užklaustas apie "Alma Mater" leidimą, teisiamasis nieko neatsakė.

Kaltinamas, kad padaugino ne mažiau 4 egz. "Dvasinis genovidas Lietuvoje", paaiškino, kad šis darbas yra mokslinis, bet ne propagandinis, be to, jis dar neužbaigtas ir turėjo būti duodamas recenzuoti. Prokuroras klausė apie metodą, naudotą šiam darbui. Docentas paaiškino, kad pagrindinis metodas — matematinė statistika. O medžiaga, kuri buvo apdorojama šiuo metodu — išrinkta iš spaudos metraščio. Ja ir paremtos išvados, kurias jis pats spausdino rašomąja mašinėle. Išvadose teigiama, kad ateistinių straipsnių lygis itin žemas, nors yra pretenzijų į "mokslinį" ateizmą. Dievo buvimo klausimas liečiamas labai retai. Religingumo tarybinėje visuomenėje bijomasi labiau negu girtuoklystės, paleistuvystės, chuliganizmo ir narkomanijos. Prokuroras Bakučionis atkreipė ypatingą dėmesį į šią išvadą, laikydamas ją šmeižikiška. Taip pat priekaištavo Skuodžiui, kad išvadose nepagarbiai atsiliepia apie kai kuriuos autorius, pavadindamas **juos girtuokliais, paleistuviais,** ir nepagrįstai teigia, jog ateistiniais straipsneliais siekiama užsitikrinti teisę spausdinti savo kūrinius, kaip, pvz., Miškinis, ar geriau apmokamą darbą. Docentas pažymėjo, kad daug ką būtų keitęs redaguodamas, tačiau šie teiginiai yra pagrįsti. Kad tik taip galima paaiškinti faktą, kai autorius tėra parašęs vos vieną ateistinį straipsnelį. Taigi "Dvasinio genocido Lietuvoje" idėjos nepramanytos, o paremtos konkrečia faktine medžiaga.

Į klausimą, kokiu tikslu studentams dalino anketas, teisiamasis paaiškino, kad, būdamas kuratorium privalėjo išsiaiškinti studentų akademinės grupės interesus. Anketų rezultatais jis buvęs patenkintas, nes dauguma jaunų žmonių žiūri į gyvenimą rimtai; pasisako prieš girtuoklystę, rūkymą, paleistuvystę ir kitas moralines ydas.

Klausiamas, ar važiavo su P. Pečeliūnu į Kernavę, atsakė, kad, jei kas kviesdavo, neatsisakydavęs. Ir kai būdavo vietos mašinoje, neatsisakydavęs priimti norinčiuos. Į klausimą, kuo paaiškinti, kad pas jį buvo rasti 7 egz. "Aušros", teisiamasis, išimties tvarka, atsakė, kad pasitaikė proga juos gauti ir laikė tam, kad galėtų iškeisti į kitus leidinius. Nelegalia literatūra V. Skuodis domėjosi dėl kito savo numatyto darbo: "Šmeižto ir melo samprata tarybinėje propagandoje ir tikrovėje". Dar pateikiami klausimai dėl jam inkriminuomamų laiškų: "Ponui Džeimsui Karteriui", "Lietuvos tikintiesiems", "Lietuvos tikinčiųjų teisių gynimo komitetui" ir "Helsinkio pasitarimo Baigiamojo Akto signatarams". Teisiamasis paaiškino, kad juos platinęs, perdavęs į užsienį.

Prie bylos pridėti ir užsienio radijo laidų, kuriose minimas Skuodis, užrašai, iškarpos iš už sienio laikraščių.

Prokuroras Bakučionis kaltino doc. V. Skuodį, kad šis šmeižikiškai tvirtinęs, jog prof. Kazlauskas buvo nužudytas. Skuodis pabrėžė, kad laiške apie nužudymą nėra užuominos. Tačiau medikai netiki ta ekspertizės išvada dėl prof. Kazlausko nužudymo, nes jo plaučiuose nerasta vandens, — reiškia jis mirė anksčiau, iki patekdamas į vandenį. Be to, yra liudininkų, mačiusių, kad prof. Kazlauskas buvo KGB suimtas.

Gruodžio 16 d.

Povilo Pečeliūno teisminis tardymas.

Pagrindiniai klausimai, kaip, kokiu būdu, iš kur gavęs straipsnius: "Pradedame naują etapą", "Lietuva ir disidentinis judėjimas", "Jau penktas dešimtmetis kaip pasaulis gyvena pagal lozungus", "Aktuali problema" ir t.t. Pečeliūnas aiškina, kad šių straipsnių autoriai jam nežinomi. 1979 m. jis juos rasdavo pašto dėžutėje arba kibire prie durų. Tokiu būdu gaudavęs ir kitą nelegalią literatūrą. Klausiamas, kokiu tikslu savo bute laikė tų straipsnių rankraščius, atsakė, kad, norint susidaryti teisingą pasaulėžiūrą, reikia žinoti viską, ir tą, ką rašo pogrindinė spauda. Teiraudamasis apie kiekvieną straipsnį atskirai, teisėjas stengėsi išgauti iš Pečeliūno prisipažinimą, kad jo pažiūros yra antitarybinės. Todėl citavo kai kurių straipsnių ištraukas, bet teisiamasis tvirtino, kad citatos be konteksto nieko neįrodo. Teisėjas mėgino čia, teisme, išsiaiškinti P. Pečeliūno pažiūras ir netiesioginiais klausimais. Kaltinamasis pareiškė, jog politines pažiūras aiškintis įmanoma nebent namuose, su žmonėmis, kurie pajėgūs suprasti.

— Tai jūs manote, čia tokių sąlygų nėra? — paklausė teisėjas.

— Ne!

P. Pečeliūnas neprisipažino esąs įvadinio "Alma Mater" straipsnio "Pradedant naują etapą 'Alma Mater' gyvenime" autoriumi. Pečeeliūnas sakėsi norėjęs pramokti spausdinti mašinėle, todėl savo sužadėtinės D. Keršiūtės mašinėle mėgino atspausdinti rastą blogame stovyje straipsnį. Teisiamasis tekstus persirašydavo įvairiomis aplinkybėmis, ne vien namuose. Paklaustas, kodėl vienas egz. "Pradedant naują etapą" redaguotas, atsakė, kad, būdamas mokytojas (dirbęs stilistu redakcijoje), yra įpratęs redaguoti viską, net laiškus.

— Ar rodėte kam nors straipsnius ar žurnalus?

— Ne, laikiau sau.

Rašinys "Kaip laikytis tardymo metu" Pečeliūną domino kaip bibliografinė retenybė, kaip ir visi kiti pas jį rasti rankraščiai.

(Bus daugiau)

Maironio lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimo iškilmės birželio 7 Kultūros Židiny. Garbės prezidiume sėdi iš k. J. Matulaitienė, Tėv. A. Prakapas, OFM, rytų apygardos mokyklų inspektorė D. Bobelienė, LB New Yorko apygardos pirm. A. Vakselis, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, dešimto skyriaus mokytojas P. Jurkus, mokyklos vedėja A. Marijošienė, prie pulto kalba tėvų komiteto pirmininkas Gintas Žemaitaitis. Gilumoje — šiais metais baigę dešimt skyrių. Nuotr.. P. Bivainio

RYGOJ SUIMTAS TURISTAS IŠ CLEVELANDO

UPI žinių agentūra praneše, kad balandžio 15 Rygoj buvo suimtas ir dvi dienas KGB kalėjimuose išlaikytas gimtinėj besilankantis latvių kilmės amerikietis Martins Zandbergs. Šį Clevelande gyvenantį mokytoją Rygos gatvėj sulaikė trys KGB agentai. Nusivežę į kalėjimą, apkaltino bendradarbiavimu su amerikiečių žvalgyba ir pagrasino, jog su juo galėsią susidoroti ir Vakaruose. Saugumiečiai klausinėjo Zandbergą apie jo laišką Brežnevui ir Carteriui, rašytą prieš pusantrų metų, kai Maskva neleido jo tėvui apsilankyti Vakarų Vokietijoj įvykusiose Zandbergo vestuvėse. Jie labai piktinosi jo protestu ir grasino Sibiru. Atėmė iš Zandbergo dokumentus ir bilietą, jie atsisakė leisti jam susitikti su Amerikos konsulu Leningrade. Parą Rygoj iškalintas, be vandens ir maisto, Zandbergas buvo pasodintas į traukinį ir nugabentas prie Latvijos sienos, kur buvo tardomas dar vieną parą. Tada jis buvo išsiųstas į Vakarų Vokietiją.

Zandbergo nuomone, KGB nori nutildyti Sovietų Sąjungoj besilankančius užsieniečius, kad jie negalėtų vietiniam gyventojam papasakoti tiesos apie gyvenimą Vakaruose.

Latviai New Yorke informuoja, kad Latvijos saugumui pavyko apgaulės būdu išgauti Zandbergo parašą po pareiškimu, kuriame inkriminuojami keli latvių patriotai. Išeivijoj veikiančios latvių socialdemokratų partijos žiniomis, Latvijoj suimti keli disidentai, kurie būsią netrukus teisiami. (Elta)

KODĖL RUSIJA BIJOSI INVAZIJOS?

Sužaloti nužudytų lietuvių karių lavonai

Lenkų laikraštis "Novy Dziennik" birželio 17 d. laidoje praneša:

"Sutinkamai su naujausiomis žiniomis iš Varšuvos, yra žymiai svarbesnių sumetimų, kurie galimą sovietų invaziją išplėstų iki tikros tragedijos apimčių Kremliui.

Taigi, pradžioje karas Afganistane. Anglija 19-me šimtmetyje tris kartus nesėkmingai bandė nukariauti tenykščius. Rusijai Afganistanas reiškia skausmingus ir kasdieninius nuostolius žmonėmis, kas irgi nepataiso draugo Brežnevo galvos skausmų.

Svarbiausia vistik, kad nužudytųjų kūnai — ne nukautų, bet nužudytų, sovietinių kareivių buvo nusiųsti į miestus, miestelius bei kaimus Sovietų Sąjungos teritorijoje, iššaukdami augantį maištą iš nevilties apimtų šeimų pusės. Šių metų vasario mėnesį, iš Vilniaus į Afganistaną buvo išsiųstas Lietuvoje suformuotas pėstininkų pulkas. Tarp kareivių buvo daug lenkų, gyvenančių Sovietų Lietuvoje. Pulkas buvo decimuotas, o kareivių kūnai išsiųsti į Vilnių. Ten buvo iškilmingos laidotuvės-orkestras, apdovanojimai kritusiem didvyriam. Kapinės buvo apsuptos kariuomenės, o šeimoms uždrausta prisiartinti prie karstų. Tačiau nevilties apimta motinų, žmonų ir vaikų minia metėsi ant tų karstų. Pusė kūnų buvo be galvų, kitiem buvo išdurtos akys, nukirstos nosys, perskrosti pilvai, nukapotos rankos ir kojos. Ta tragiška žinia pasiekė Lenkiją, sukeldama neviltį ir sumišimą. Bet tai dar ne viskas."

Toliau straipsnyje jau samprotavimai apie invazijos į Lenkiją sunkumus Sovietam.

LIETUVOS VYSKUPAI ROMOJ

Iš okupuotos Lietuvos į Romą birželio 4 atvyko du lietuviai vyskupai: Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų apaštalinis administratorius vysk. Liudas Povilonis ir Panevėžio vyskupijos apaštalinis administratorius vysk. Romualdas Krikščiūnas.

Abu lietuviai vyskupai atstovaus Lietuvos Bažnyčiai viso pasaulio vyskupų konferencijų atstovų suvažiavime, kuris prasidėjo birželio 7 — Sekminių dieną — Šv. Petro ir Santa Maria Maggiore bazilikose Romoje.

Šiuo viso pasaulio vyskupų atstovų suvažiavimu bus iškilmingai paminėtos dvi svarbios Bažnyčios istorijoj datos: 1600 metų sukaktis nuo I Konstantinopolio susirinkimo ir 1550 metų sukaktis nuo Visuotinio Bažnyčios susirinkimo Efeze.

Svečius iš Lietuvos Romos aerodrome Vatikano valstybės sekretoriato vardu sutiko Viešųjų Bažnyčios reikalų tarybos vicesekretorius prel. Audrys Bačkis ir prel. Diaz. Lietuvių vardu čia juos pasveikino būrelis Romos lietuvių kunigų.

Vysk. Povilonį ir vysk. Krikščiūną į Romą atlydėjo vilnietis kun. Vaclovas Aliulis.

JAV KONGRESE APIE LIETUVĄ

Iš Lietuvos pasiuntinybės Washingtone gauta žinių, kad iki š.m. birželio 18 dienos imtinai JAV kongrese intervenavo 9 senatoriai ir 46 kongresmanai, primindami Baltijos valstybių okupaciją 1940 m. ir didžiuosius trėmimus 1941 m.

Tuo reikalu JAV senate pasisakė: Dale Bumpers — Ark., Alan Dixon — Ill., Christopher Dodd — Conn., Carl Levin — Mich, Charles Percy — Ill., Donald Riegle — Mich., Strom Thurmond — S. C., Lowell Weickler — Conn., Edward Zorinsky — Nebr.

Tuo reikalu JAV atstovų rūmuose pasisakė: Joseph Addabbo — N.Y., Glenn Anderson — Calif., Frank Annunzio — Ill., Eugene Atkinson — Pa., Don Balley — Pa., Wendell Bailey — Mo., James Blanchard — Mich., Don Bonker — Wash., William Brodhead — Mich., Wm. Broomfield — Mich., William Carney — N.Y., Tom Corcoran — Ill., Baltasar Corrada —P.R., Hal Daub — Nebr., Edward Derwinski — Ill., Brian Donnelly — Mass., Robert Dornan — Calif., Charles Dougherty — Pa., Dennis Eckart — Ohio, Dante Fascell — Fla., Millicent Fenwick — N.J., Geraldine Ferraro — N.Y., Bobbi Fiedler — Calif., James Florio — N.J., William Ford — Mich., Edwin Forsythe — N.J., Martin Frost — Texas., Sam Gejdenson — Conn., John Hammerschmidt — Ark., Harold Hollenbeck — N.J., James Howard — N.J., John LeBoutillier — N.Y., Norman Lent — N.Y., Larry McDonald — Ga., Nicholas Mavroules — Mass., Joe Moakley — Mass., James Nelligan — Pa., Henry Nowak — N.Y., Claude Pepper — Fla., Don Ritter — Pa., Robert Roe — N.J., Marty Russo — Ill., James Sensenbrener — Wis., Christopher Smith — N.J., Gerald Solomon — N.Y., Howard Wolpe — Mich.

AIRIŲ DELEGACIJA SOVIETŲ AMBASADOJ

Trys Airijos sostinės miesto tarybos atstovai drauge su krikščionių bendruomenės centro direktorium advokatu O'Mahoney birželio 2 aplankė Sovietų Sąjungos ambasadą Dubline, susitikdami su konsulu Lipassovu.

Airių delegacija išreiškė sovietų konsului susirūpinimą dėl neraminančių žinių apie Lietuvoj sovietų vykdomus rimtus religinės laisvės pažeidimus, kurie akivaizdžiai prieštarauja Sovietų Sąjungos pasirašytam Helsinkio susitarimui. Pasiremdama Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos pateikiama dokumentine medžiaga, airių delegacija supažindino sovietų konsulą su kai kuriais ryškesniais religinės laisvės varžymo Lietuvoj faktais, paprašydama Sovietų Sąjungos ambasados pasikslinimų. Ji taip pat paprašė Sovietų Sąjungos ambasadą, kad sudarytų galimybę buvusiai sąžinės belaisvei lietuvei Nijolei Sadūnaitei, kuri, atlikusi šešerių metų kalėjimo ir tremties bausmę Sibire už religinės spaudos platinimą, dabar yra sugrįžusi atgal į Vilnių, atvykti į Dubliną dalyvauti Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos rinkinio anglų kalba pristatyme airių visuomenei.

IŠ MOLĖTŲ Į SIBIRĄ
TREMTINĖS VARGAI SIBIRE IR GRĮŽIMAS Į LIETUVĄ

Prisimindami pirmuosius trėmimus, kurie buvo prieš 40 metų, Darbininko 24 numeryje, birželio 12, rašėme apie vieną tremtinę, Genę Popelienę. Jos tėvas, Simas Ozuras, buvo Lietuvos kariuomenės savanoris, 1939 metais žydų savanorių vardu pasveikino prezidentą Antaną Smetoną, kai jis lankėsi Molėtuose. To ir užteko, kad būtų išvežtas kaip liaudies priešas.

1941 birželio 14 išvežė visą šeimą — tėvus, keturis vaikus ir senelę. Švenčionėliuose tėvą atskyrė nuo šeimos ir išvežė sunkiem darbam.

Pirmoji mirė senelė. Ji mirė 1941 gruodžio mėnesį. Tėvas mirė 1942 Krasnojarske, Bišuta stotyje. Ten buvo didelis mirtingumas, nes nebuvo ko valgyti.

Ginasi nuo bado

Perkėlė į naujus barakus, bet ir čia nebuvo ko valgyti. Motina turėjo porą suknelių. Jas iškeitė į bulves. Norėjo patys pasisodinti kiek bulvių. Tai iš bulvės išpiaudavo tą dalį, kur yra daigas, ir jį pasodindavo, o likusią bulvę suvalgydavo.

Tada gyveno Altajaus krašte, Troicko rajone, Južakovo kaime. Besigindami nuo bado, kepė bandeles iš sėmenų išspaudų. Motina buvo išbadėjusi. Kai užvalgė tų bandelių, taip ir susirgo. Savaitę gulėjo be sąmonės. Reikėjo vežti į ligoninę, kuri buvo už 14 kilometrų. Bet kaip?

Genė lietingą ir audringą dieną, kada žaibavo, bėgo per taigą į kolchozą prašyti arklio, kad galėtų motiną nuvežti į ligoninę. Šiaip taip išprašė varganą arkliuką. Paguldė motiną vežiman, o pati iš paskos ėjo pėsčia. Barakuose liko vyresnioji sesuo su broliuku ir jaunesniąja seserim.

Atvežė motiną į ligoninę, bet ji mirė tą pačią naktį. Ji mirė 1943 rugpiūčio 9. Diena buvo labai karšta. Mirusią padėjo sandėliuke, ir ji nuo karščio pradėjo gesti. Valdžia šiaip taip parūpino arkliuką ir senuką. Su tuo senuku Genė ten ir palaidojo savo motiną. Senukas ją suvyniojo į skudurus ir palaidojo.

Taip Genė viena grįžo į barakus, grįžo pradėti našlaitės gyvenimo. Tremtyje jau buvo trečius metus, ir kiekvieneri metai atnešė jiem mirtį. Dabar liko tik keturi našlaičiai.

Tai buvo 1943-1944 metai... Našlaičiai savo kampo neturėjo. Keliavo tai šen, tai ten, kad galėtų pernakvoti, kur nors rasti kokią duonos plutą. Broliukas eidavo elgetauti, bulvių lupynų rinkti. Jis buvo dešimties metų. Kartą taip išėjo ir dingo, kažkur pražuvo sniego pūgoje. Atėjo ir 1944 metų pavasaris, o broliukas negrįžo. Laikė jį žuvusiu kur nors taigos pūgoje.

Kelionė į Ukrainą

1944 metais iš Ukrainos atvyko Fiodoras Lišniovas pasiimti savo motinos ir sesers. Sužinojęs apie našlaičius, labai jų gailėjosi ir pradėjo rūpintis, kad leistų jiem vykti drauge į Ukrainą. Nuėjo pas rajono NKVD. Jam atsakė, kad tai esą liaudies priešo vaikai. Jiem reikia kiekvieną mėnesį registruotis. Bet ukrainietis vis prašė ir prašė, kol pagaliau leido pasiimti Genę ir jaunesniąją seserį. Vyresnioji buvo 16 metų. Jos neleido. Ji čia turėjo likti ir kas mėnesį registruotis.

Seseris atvežė į Ukrainos miestą Dniepropetrovską. Bet ir ten buvo sunkūs laikai, buvo labai brangus maistas, ir tas ukrainietis vaikų negalėjo išlaikyti. Atidavė jas į priėmimo punktą. Po savaitės perkėlė į našlaičių namus Pereščepino rajone, Afanasjevkos kaime.

Ten abi seserys išbuvo iki 1946 metų. Ten būdamos, išgirdo, kad jų brolis tebėra gyvas. Tada, kai išėjo, kai užklupo pūga, jį rado girininkas ir atidavė į vaikų namus.

Grįžta į Lietuvą

Tada Genė ėmė prašyti, kad ją leistų grįžti į Lietuvą. Auklėtojai ir keletas kolchozininkų kelionei surinko kiek pinigų. Sesuo liko vaikų namuose, o ji išvyko, išvyko su vaikų namų šlepetėmis, su amerikonišku paltuku. Tada Sovietų Sąjunga buvo gavusi paramos iš Amerikos, ir vaikų namuose pasitaikydavo ir amerikoniškų drabužių ir amerikoniško maisto.

Atvažiavo į Vilnių. Miestas nepažįstamas. Išsiruošė į gimtuosius Molėtus. Atvyko į Uteną, o iš ten pėsčia nuėjo į Molėtus. Tai buvo 1946 metų birželis.

Koks buvo džiaugsmas grįžti į gimtinę, kur pažįsti kiekvieną kampelį. Bet tas džiaugsmas greitai virto rūpesčiu, kur prisiglausi.

Nuėjo į rajono vykdomąjį komitetą. Pirmininkas Rybakovas trumpai ir drūtai pasakė: tėvo namas konfiskuotas, ir ji neturi teisės jo reikalauti, nes ji yra spectremtinė.

Tada Genę priglaudė daktarė Apeikytė, geros širdies moteris. Ją mylėjo kaip savo vaiką. Naktį ateidavo apkloti, kad nebūtų šalta. Atsilankydavo ir vietos kunigas, kuris taip pat rūpinosi Gene.

Bet Genė norėjo mokytis, norėjo dirbti. Negalėdama tėviškėje ilgiau pasilikti, vėl nukeliavo į Vilnių. Čia tuoj užkliuvo, — kaip užsiregistruosi. Milicija aiškiai pasakė, kad jos tėvas buvo liaudies priešas, o ji pati yra spectremtinė, tokios jie neregistruos.

Ir ką daryti? Tuo metu atvyko ir jaunesnioji sesuo iš Ukrainos. Ją priglaudė vaikų namai Vilniuje. O ką gali daryti Genė, kuri jau baigia 18-tus metus?

Tuo metu ji sutiko žmogų, kuris ją išgelbėjo iš padėties. Jis buvo kilęs iš Radviliškio, karo metu buvo papuolęs į Sovietų kariuomenę, tarnavo lietuviškoje divizijoje. Vilniuje jis buvo kirpėjas. Nors nieko neturėjo, bet jam pagailo tremtinės mergaitės ir ją vedė. Tai Genė pasidarė Popelienė ir dabar jau įsiregistravo Vilniuje.

Bet jos dar neužmiršo NKVD. Po kelių metų atsilankė vienas iš tos įstaigos ir klausia, kokiu būdu ji atvažiavo iš Sibiro. Ji pasipasakojo visa, kaip buvo. Žmogus tada kalbą taip užbaigė: vadinas, buvai sovietiniuose vaikų namuose, tai esi perauklėta. Jos jau nebelaikė liaudies priešu ir ją paliko ramybėje.

Atvyksta į Ameriką

Vyresnysis sūnus Simas su žmona ir vaiku 1977 metais išvyko iš Lietuvos ir pasiekė Ameriką. Apsigyveno Baltimorėje. Tų pačių metų gale ir jaunesnysis sūnus Anatolijus iškeliavo tais pačiais keliais ir pasiekė Ameriką.

Tada ir tėvam jau buvo lengviau išvažiuoti. Gavo leidimą išvykti į Izraelį. Traukiniu iš Vilniaus pasiekė Vieną ir iš ten jau pasuko kitais keliais, ne į Izraelį, o į Ameriką pas vaikus. Į Baltimorę jie atvyko 1977 spalio 19. Gruodžio mėnesį jau sužinojo, kad Baltimorėje yra Lietuvių namai. Ten tuoj nukeliavo. Ten sutiko pirmą lietuvį. Jis buvo Juozas Austra. Nuoširdžiai juos sutiko, aprodė namus. Genė ten pamatė ir lietuvišką vėliavą ir susijaudinusi ją pabučiavo.

Baltimorės lietuviai juos nuoširdžiai priėmė. Sūnus Anatolijus net šoko tautinius šokius Kalvelyje. Po poros metų persikėlė į Brooklyną. Sūnus Anatolijus yra taksio šoferis. Jo mašina aplipinta lietuviškais lipinukais — vytim, lietuviškais šūkiais. Tikriausiai tai vienintelis toks taksis visame New Yorke.

Vyras dirba restorane ir nori atidaryti savo kirpyklą. Jie turi daug lietuviškų meniškų dirbinių, dekoratyvinių lėkščių, vazų, papuoštų su gintarais, įvairių skulptūrų, audinių. Kai Baltimorėje ir New Yorke vyksta Kaziuko mugės ar kokie tautų festivaliai, jie įsirengia savo kioskus ir tuos daiktus pardavinėja.

Nuolat juos sutiksi ir Kultūros Židinyje per visas lietuviškas šventes. Ir čia turi daug pažįstamų ir bičiulių. Genė vis kalba — kokie gražūs Molėtai, tie gimtieji Molėtai! Ir kada bus galima į juos sugrįžti? (p.j.)

Savaitės įvykiai

Libane politinės aistros tiek sustiprėjo, kad tarpusavio kovos buvo perkeltos net iki tol neutralias ligonines, teikiančias medicininę pagalbą visų pusių kovotojam.

Kenijos prezidentas Daniel arap Moi paragino visas Afrikos valstybes sustiprinti pietrytinės Afrikos partizanam teikiamą visokeriopą paramą ir siekti, kad ir P. Afrikos valdymas pereitų į daugumos rankas.

Bulgarijos min. pirmininkas Stanko Todorov buvo atleistas iš pareigų ir paskirtas parlamento pirmininku, o nauju min. pirmininku buvo paskirtas partijos centro komiteto sekretorius Griša Filipov.

Filipinų prezidentu didele balsų dauguma buvo perrinktas dabartinis prez. Ferdinand E. Marcos.

Irakas, nepaisydamas Izraelio grasinimų, ir toliau vykdysiąs branduolinę programą.

Lenkijoj prasidėjo keturių antikomunistinės grupės narių vieša teismo byla. Leszek Moczulski, Romuald Szeremietew, Tadeusz Stanski ir Tadeusz Jandziszak yra kaltinami planavę nuversti vyriausybę.

JAV staigaus panaudojimo junginiui į krizės vietą permesti dabartiniu metu turima tik pusė reikalingų transporto lėktuvų.

PIRMAS VATIKANO LEIDINYS LIETUVIŲ KALBA

Prel. Audrys Bačkis, Vatikano užsienio reikalų tarybos pasekretoris, pranešė, kad netikėtai iš Vatikano susilaukėm Šv. Tėvo pirmosios enciklikos "Redemptor Hominis" (Žmogaus Atpirkėjas) lietuviškos laidos.

"Tai graži popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo dovana lietuviam," rašo prel. Bačkis. "Pažymėtina ir tai, kad ši knygelė (apie 100 psl.) yra pirmasis Vatikano spaustuvės leidinys lietuvių kalba."

Atsižvelgiant į enciklikos mintis bei jų aktualumą, viso pasaulio lietuviam, kaip dvasiškiam, taip ir pasauliečiam, pravartu šią knygelę įsigyti.

Atskiruose kraštuose enciklika bus platinama per atitinkamas institucijas.

JAV Kunigų Vienybės nariam šis leidinys bus siunčiamas automatiškai.

Rytinio pakraščio tautinių šokių šventės rengimo komitetas. Pirmoje eilėje sėdi iš k. Lionė Šimonaitienė, Regina Stankaitytė, Dalia Dzikienė ir Danguolė Banevičienė. Antroje eilėje iš k. Alfonsas Dzikas, Linas Banevičius, Jurgis Petkaitis, Vytenis Nenortas, Birutė Monaco, Zita Dresliuvienė, Lionginas Kapeckas, Eugenijus Orentas, Vytautas Raškevičius, Eugenijus Žiurys ir Steponas Zabulis. Trūksta Bronės Zdanienės, Jono Zdanio, Genutės Zdanienės, Ramonos Liaukutės, Kazimiero Tijunėlio, Rasos Kapeckienės, Gedimino Liaukaus. Nuotr. M. Banevičiaus

STUDENTAI BALTŲ KOMITETE

Šią vasarą Jungtiniame Baltų Komitete Washingtone dirbs trys studentai. Aną vasarą ši programa buvo atliekama pirmą kartą. Joj dalyvavo estas studentas. Šiais metais, kaip ir planuojama ateity, dirbs po vieną studentą iš kiekvienos tautybės: Sven Paul (estas iš Long Island), Vita Terauds (latvaitė iš Washingtono) ir Gailė Tamošiūnaitė iš Rochesterio. Šis komitetas susidaro iš visų trijų tautų atstovų, kurie kartu su studentais dirbs ir duos patarimų. Tie atstovai yra: Maido Kari (estas), Gunars Meierovics (latvis) ir dr. J. Genys.

Studentų tikslas yra gerai susipažinti su Jungtinio Baltų Komiteto reikalais ir suprasti, kaip komitetas veikia, turėdamas tikslą iškelti Baltijos tautų išlaisvinimo svarbumą Amerikos valdžiai ir visuomenei. Komitetas palaiko ryšius su senatoriais, kongresmanais ir su kitais valdžios žmonėmis, su kuriais studentai turės progą susitikti. Pavyzdžiui, birželio 11 studentai padėjo paruošti ir dalyvavo priėmime, kuriame buvo pagerbti kongreso nariai, pasižymį savo darbais Baltijos tautų naudai. Jie dalyvavo ir Ad Hoc Committee on Baltic States and the Ukraine susirinkime, kurį organizavo kongresmanai Daugherty ir Donnelly. Tame susirinkime buvo iškelti svarbūs Baltijos tautų ir Ukrainos klausimai. Studentai taip pat turės progą išgirsti Amerikos valdžios reikalų pristatymus visuomenei, apie kuriuos rašys memorandumus. Bendrai, jie įsigilins į Baltijos kraštam naudingus projektus.

Gailei Tamošiūnaitei algą mokės Amerikos Lietuvių Taryba.

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516 825-6511. Pasigrožėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir Komercinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

LORENCE CONTRACTING CO., INC.
Antanas ir Edvardas Lorence atlieka įvairiausius namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas apkliojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymo darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomas šildymas ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūsys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 85-36 89th St., Woodhaven, N.Y. 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiškai.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. WEVD 8-9 val. vak. 97.9 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALĖ
KVEĆAS
JONAS
1933 + 1976

KELIONĖS Į LIETUVĄ — 1981

kovo 25 — balandžio 3 — $977
balandžio 15-24 — $977
gegužės 2-11 — $1,019
gegužės 7-16 — $1,019
gegužės 13-22 — $1,079
gegužės 13-28 — $1,136
gegužės 21-30 — $1,108
birželio 4-13 — $1,148
birželio 18-27 — $1,148
liepos 8-17 — $1,068
liepos 20-29 — $1,112
rugpiūčio 3-14 — $1,068
rugpiūčio 3-12 — $1,112
rugp. 19 — rugs. 3 — $1,382
rugsėjo 3-12 — $1,148
rugsėjo 17-26 — $1,059
rugs. 24 — spalio 3 — $1,059
spalio 8-17 — $1,019

Kainos yra iš New Yorko ir Bostono. Iš kitų miestų yra pridėtinis mokestis. Visose kelionėse praleidžiama 5 naktys Vilniuje, 2 ar 3 naktys Maskvoj, kai kurios dar Varšuvoj, Frankfurte ar Helsinky. Kainos gali keistis, keičiantis skridimų kainom.

Taip pat patarnaujama įsigyjant bet kokiom kelionėm bilietus, keliaujant lėktuvais, laivais, traukiniais, autobusais. Užsakomi viešbučiai. Išnuomojamos mašinos.

VYTIS TRAVEL
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
Tel. 212 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

Subscription per year — $15.00. Single Copy 30 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA. LDS organe DARBININKA ir LIET. ŽINIAS ● Prenumerata metam $13.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiura ● Pavardė pasirašyti straipsniai nebutinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimų turinį ir kalba redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Už galingą Ameriką

Visas laisvasis pasaulis su džiaugsmu švęs liepos 4-tą — Amerikos nepriklausomybės šventę. Ir visi linkės to paties, — kad Amerika būtų galinga, kad vadovautų laisvajam pasauliui, kad ji apgintų nuo sovietinės grėsmės.

Kai Amerikos miestuose vyks paradai, kai šaudys senos patraunkos, kai gros didžiuliai orkestrai, šią šventę prisimins ir Sibiro tremtiniai. Visi pavergtieji su dideliu pavydu žiūrės į Amerikos vėliavą, į vėliavą, kuri visiem neša laisvę. Amerika lieka pavergtųjų paguoda ir viltis.

Amerikos priešingybė yra Sovietų Sąjunga, kuri savo karinę galybę panaudoja kitų valstybių užkariavimui. Ir dar to negana, kiek pasiglemžė Europoje, dabar skverbiasi į Afriką, Pietų Ameriką, Aziją, primesdama savo tvarką, atimdama žmonėm pagrindines laisves ir valstybes pavergdama.

Amerika nėra užgrobusi svetimų kraštų, nors ir kariavo ir karus laimėjo. Pati būdama laisva, besinaudodama didele laisve, nori, kad ir kiti būtų laisvi ir niekam nevergautų. Todėl Amerika ir gina kitų tautų laisvę, saugoja demokratinę santvarką ir skatina tautų bendravimą, kultūrinę veiklą.

Tik Amerikos priešai nori, kad šis kraštas kuo greičiau subyrėtų, kad žmonės nebeturėtų patriotizmo, pasiaukojimo. Amerikos priešai moka puikiai veikti. Pasinaudodami laisve, jie sugeba naikinti jaunimą, šio krašto moralę pakirsti.

Visi esame įpareigoti kovoti su negerovėmis, šalinti jas iš mūsų tarpo. Daug rūpesčio sudaro jaunimas, nes stengiamasi jį išauginti be idealų, siaurą egoistą. Visų čia pareiga išsaugoti tą jaunimą ir išugdyti jo kūrybines galias, kad jis būtų geras tautos pilietis. Kelkime šiuos klausimus savo draugijų susirinkimuose, rašykime kongresmanam, senatoriam. Tegu jie jaučia pozityvų tautos nusiteikimą.

Ameriką sukūrė imigrantai. Džiaugiamės, kad ir lietuviai įnešė savo dalį. Anais caristinės priespaudos laikais, kai Lietuvoje buvo ir skurdu, ir tamsu, Amerika buvo svajonių šalis. Atvykę žmonės, laisvai kūrėsi, statė savo bažnyčias, mokyklas, leido laikraščius. Viskas buvo laisva ir kūrybinga. Ir laisvė skatino žmonių iniciatyvą ir kūrybą. Ir nė viena valstybė nesukūrė tokio gerbūvio savo žmonėm, kaip Amerika.

Tačiau laisvė irgi įpareigoja ją protingai naudotis, ją ginti ir saugoti. Tik pagalvokime, kas būtų jei nebūtų galingos Amerikos, kuri taip gina savo demokratijos principus. Sovietų Sąjunga tuoj pajudėtų ir norėtų pavergti visą pasaulį.

Todėl švęsdami šio krašto nepriklausomybės šventę, su pagarba lenkiame galvas prieš tuos, kurie sukūrė šį kraštą, padėjo laisvės principus gyvenimo pamatan. Lenkiame galvas prieš tuos, kurie savo darbu ir triūsu kūrė šio krašto gerovę.

Kiekvienas esame atsakingi už savo laiką ir savo aplinką. Kiekvienas turime siekti, kad Amerika būtų didelė, galinga, dinamiška ir kūrybinga, kad ji vadovautų visam pasauliui ir visur pirmautų — moksle, mene, gamyboje. Amerika, sukūrusi gėrybes, jų neapvožia su kokiu dangčiu, bet leidžia visiem pasinaudoti, tuo pačiu praturtindama visą aplinką.

Pirmiausia gerinkime savo namus, stiprinkime savo šeimas, kad jos būtų tvirtos, doros, pasiaukojančios. Gerinkime savo aplinką, savo gatvę, savo mokyklą, bažnyčią. Visur dalyvaukime aktyviai, iškeldami sveikąsias gyvenimo puses. Daugiau duokiem, mažiau reikalaukime, daugiau kurkime ir spinduliuokime meile visiem. Tuo pačiu ir Amerika spinduliuos.

DARBINGA IR GAUSI LB POLITINĖ KONFERENCIJA

K. JANKŪNAS

Lietuvių informacijos centro direktoriaus kun. Kazimiero Pugevičiaus pastangom išrūpintose Church Center for the United Nations patalpose New Yorke ir Kultūros Židiny Brooklyne birželio 12-13 vyko Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungų valdybų suruošta konferencija. Su jos darbais ir jose iškeltom problemom verta susipažinti ir platesnei visuomenei.

Vyriausias šios konferencijos rengėjas buvo JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas Algimantas Gečys. Jam talkino PLB, Kanados ir JAV LB ir Pasaulio Lietuvių, JAV ir Kanados Jaunimo Sąjungų valdybos.

Nors tokios konferencijos Lietuvos ir neišlaisvina, tačiau parinkti prelegentai mus supažindina su mum rūpimų JAV valdinių įstaigų ar privačių organizacijų pažiūrom į Baltijos valstybių būklę, su jų darbo metodais ir polinkiais, o savi prelegentai plačiau aptaria kurią nors labiau rūpimą problemą ir pasiūlo būdų jai spręsti. Suprantama, kad konferencijos metu ir visi jos dalyviai turi progos pasidalinti savo patirtim ir pasiūlyti naujų veiklos būdų. Tad tokių konferencijų rengimas, nors ir pareikalauja daug rūpesčio, darbo ir išlaidų, yra sveikintinas ir įvairiais būdais remtinas.

Konferencija prasideda

Birželio 12 buvo darbo diena, bet į konferencijos patalpas rinkosi ne tik dirbti neprivalą pensininkai, bet ir gausus vidurinio amžiaus žmonių ir abiejų lyčių jaunimo. LB vardo nepabūgę jaunieji sudarė beveik pusę visų konferencijos dalyvių, kurių tą dieną buvo užsiregistravę per 90.

Pusvalandį pavėlavus laukiant Kanados atstovų lėktuvo, konferenciją žodžiu pradėjo jos techniškasis rengėjas LB New Yorko apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis ir jai atidaryti pakvietė jos organizatorių Algimantą Gečį. Šis savo žody priminė, kad esam Lietuvos okupacijos, trėmimų ir 1941 m. sukilimo sukakčių išvakarėse, todėl verta paieškoti naujų gairių, metodų ir darbo konsolidacijos ir pasvarstyti, kaip Lietuvos išlaisvinimo klausimą iškelti kitoj gatvės pusėj esančiam Jungtinių Tautų forume. Parenkant šiai konferencijai temas, nebuvo siekta savo nuomonę primesti kitiem ar duoti nurodymų okupacijų kenčiančiai tautai, bet rūpėjo pačiu susibūrimu įtraukti daugiau žmonių, o ypač jaunimo į Lietuvos laisvinimo darbus.

Pirmininkaujančio paprašytas, Dievo palaimos konferencijai paprašė nepavargstantis Lietuvių informacijos centro vadovas, Religinės šalpos direktorius ir dar daugelį kitų titulų turįs, bet jais nesigarsinąs, o savo pareigas ir darbą su dideliu pasišventimu atliekąs kun. Kazimieras Pugevičius.

Sveikinimai

Sveikinimų eilę pradėjo gen. konsulas Anicetas Simutis, pasidžiaugdamas, kad konferencija vyksta New Yorke ir kad joj dalyvauja daug jaunimo. Pagyrė, kad nepasiduodama apatijai, besiginčijant dėl darbo metodų.

PLB pirmininkas Vytautas Kamantas sveikindamas pažymėjo, kad visi sudarom vieną tautą, nors vieni gyvenam tėvynėj, o kiti išeivijoj. Tauta sunkiai kovoja už savo teises, o politiniai kaliniai laukia mūsų pagalbos. Todėl rūpinamės kultūra ir politika, kad priartintume nepriklausomybės atstatymą. Beieškodami kelių ir būdų Lietuvai laisvinti, kartu prisiminsim ir jos okupaciją, trėmimus ir sukilimą.

Vliko garbės pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas pasveikino į laisvinimo darbus įsijungusį jaunimą. Jo pirmininkavimo metu Vlikas gražiai sugyvenęs ir su PLB, ir su JAV LB valdybom.

Toliau konferenciją sveikino Kanados LB pirmininkė Joana Kuraitė, JAV LB pirmininkas Vytautas Kutkus, Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-gos pirmininkas Saulius Čyvas, Kanados Lietuvių Jaunimo S-gos pirmininkė Laima Beržinytė, JAV Lietuvių Jaunimo S-gos pirmininkas Virgus Volertas, Estijos konsulas E. Jaakson ir Kanados LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkė Irena Meiklejohn.

JT Žmogaus teisių komisija

Kun. Pugevičiaus pristatytas, JAV atstovas Žmogaus teisių komisijoj Ženevoj dr. Michael Novak klausytojus supažindino su komisijos biurokratine veikla. Jis pats yra slovakų kilmės, eilės knygų autorius. Žmogaus teisių komisija dabar posėdžiauja 6 savaites per metus Ženevoj, kur yra ir nuolatinis jos štabas, priimąs atskirų žmonių ar organizacijų pateiktus skundus dėl žmogaus teisių pažeidimų. Dabar dėl šių teisių pažeidinėjimų yra apkaltintos net 34 valstybės. Dabartinė JAV administracija žiūri, kad visiem būtų taikomi tie patys standartai. Skundai yra sėkmingi tik tada, kai skundžiamoj valstybėj yra institucijų, besirūpinančių žmogaus teisėm, pvz. komitetai Helsinkio aktų vykdymui sekti ar kt. Veiksmingiausia yra kelti ne vienkartinius, bet daugkartinius pažeidimus, paliečiančius didesnį žmonių skaičių. Laisvo apsisprendimo klausimai yra nepopuliarūs Afrikos valstybėse, o žmonių uždarymas psichiatrinėj ligoninėj ar jų ištrėmimas dėl politinių priežasčių surastų didesnį atgarsį.

Pasinaudodamas proga, PLB pirmininkas Vytautas Kamantas jam įteikė kelis gerai paruoštus dokumentus apie mūsų politinius kalinius ir paprašė juos perduoti Žmogaus teisių komisijai.

Pasižadėjęs kalbėti Kanados misijos prie JT atstovas, laiku negavęs savo vyriausybės leidimo kalbėti, konferencijon neatvyko. Jo vietoj JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos narė Aušra Zerr pristatė JAV misijos prie JT teisinį patarėją Carl Gershwan, turintį artimesnių ryšių su estais ir su socialdemokratais. Žinąs, kad kovojantieji už laisves priespaudos nebijo; kad šiaurinės Airijos teroristai spaudos buvo išreklamuoti, o kovotojas už Estijos laisvę Juri Kukk ignoruotas. Žadėjo stengtis, kad dvigubi standartai išnyktų ir, bendradarbiaujant su lietuviais, išdirbti strategiją, kaip Lietuvos okupacijos klausimą iškelti Jungtinėse Tautose. Baigus kalbėti, jam buvo įteikta dr. Remeikio Opposition . . . ir Kerulio paruoštas ir LB išleistas ištremtųjų sąrašas su įvadu anglų, vokiečių ir prancūzų kalbom.

Vėliau Gintė Damušytė pristatė jaunų Amerikos politikų tarybos prie JT atstovą James J. O'Neill, kuris buvo lankęsis ir

(nukelta į 4 psl.)

Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungų politinėj konferencijoj birželio 12 kalba Peter Bridges, JAV valstybės departamento Rytų Europos skyriaus direktorius. Nuotr. V. Maželio

SUDIEV, ANGELINE!

Atsisveikinant su Angelų Karalienės parapija, seniausia lietuvių parapija New Yorke

PAULIUS JURKUS

4

7 parapijos klebonai

Gyvavusioj 92 metus parapijoje buvo tik 7 klebonai: kun. M. Juodišius — 1888.II — 1896. II; kun. V. Kriaučiūnas — 1896.II — 1898.IX; kun. A. Milukas — 1899.IV -1900.II; kun. dr. Vincas Varnagiris — 1900.II - 1904.IX ; kun. S. Remeika — 1914.IX -1935.IV; kun. J. Aleksiūnas — 1935.IV-1967.IV ; kun. A. Petrauskas — 1967.IV -1981. I.1.

9 parapijos vikarai

Per tą laiką buvo devyni parapijos vikarai: kun. Jonas Švagždys, kun. Silvestras Remeika, kun. Jonas Balkūnas, kun. Juozas Aleksiūnas, kun. Pijus Lekešis, kun. Jonas Lorinightus, kun. Antanas Masaitis, kun. Viktoras Dabušis. Ilgiausiai vikaru išbuvo kun. Vytautas Pikturna — nuo 1949 metų spalio mėn. iki 1981. I.1.

Iš parapijos kilę kunigai

Iš parapijos yra kilę 11 kunigų: kun. Juozas Simonaitis, kun. Alfonsas Jagminas, kun. Kazys Žvirblis, kun. Jonas Skrodenis, kun. Jonas Kartavičius, kun. Antanas Petrauskas, kun. Vincas Masiulis, kun. Juozas Varnaitis, kun. Vincas Vaškas, kun. Bruno Kruzas, kun. Juozas Grišaitis.

Dirbusios seserys

Parapijoje ilgus metus dirbo lietuvaitės seselės pranciškietės. Jos mokė parapijos vaikučius, puošė altorius, prižiūrėjo bažnytinius drabužius. Parapijoj dirbo šios seselės: seselė Juozapina, seselė Damijana, seselė Urbana, kuri įsijungė ir į Maironio lituanistinę mokyklą ir ten dėsto tikybą.

Žvilgsnis į metrikų knygas

Nuo 1888 metų iki 1901 metų sausio 1, per 12 metų, buvo pakrikštyta 628 kūdikiai, sutuokta 372 poros.

Nuo 1895 gruodžio mėn. parapijos reikalus tvarkė kun. G. Mundelein. Lietuviškai jis nemokėjo, tai rašydamas pavardes suamerikonino, vietoj Matulaitis, parašė Matulytis. Krikšto metrikų jis tesurašė tik 13, o sutuokė tik vieną porą.

Nuo 1901 iki 1910 metų pabaigos pakrikštyta 2818, sutuokta 1088 poros.

Pirma mirties metrika parapijos knygose atžymėta 1908, iki 1910 metų galo palaidota 13 asmenų.

Nuo 1911 metų pradžios iki 1920 pabaigos pakrikštyta 2305 vaikai, sutuokta 609 poros, palaidota 218. Tame dešimtmetyje buvo daug laidotuvių, nes 1918 New Yorke siautė epidemija "ispanka", nuo kurios Brooklyne mirė daug lietuvių. Tais metais iš Angelų Karalienės parapijos palaidota 50.

Nuo 1921 iki 1930 pakrikštyta 555 vaikai, sutuokta 311 porų, palaidota 260 žmonių.

Nuo 1931 iki 1940 metų galo pakrikštyta 533, sutuokta 387 poros, palaidota 429.

Nuo 1941 iki 1950 metų — 768 krikštai, 330 šliūbų, 401 laidotuvės.

Nuo 1951 metų pradžios iki 1978 metų vidurio pakrikštyta 1008, sutuokta 348 poros, palaidota 1242 žmonės.

Per 90 metų pakrikštyta 8,005 vaikai, sutuokta 3,446 poros, palaidota 2,563 žmonės.

Parapijos draugijos

Minėjome, kad Šv. Juozapo pašalpinė draugija buvo šios parapijos organizatorė. Ši draugija, susijungusi su Šv. Kazimiero pašalpine draugija, veikė iki 1933 metų, kol susilikvidavo.

1903 suorganizuota "Karalienės Aniolų" savišalpos draugija, veikusi iki 1913. 1904 susiorganizavo lietuvių knygynas, kuris turėjo 500 lietuviškų knygų. 1912 susiorganizavo Lietuvių blaivininkų kuopa, kuri 1914 persiorganizavo į Kat. Susivienijimo 134 kuopą. Prie tos kuopos 1927 prisijungė ir 42-oji kuopa.

Pirmojo pasaulinio karo metu susiorganizavo Lietuvos vyčių 44-oji kuopa ir daug pasidarbavo Bažnyčios ir tautos gerovei. 1932 suorganizuotas parapijos jaunimo klubas, 1936 — parapijos jaunimo orkestras. Veikė ir sporto vienetai — krepšinio komanda, beisbolo klubas. Gražiai veikė grynai religinės bažnytinės draugijos: Gyvojo ir Amžinojo rožančiaus, Moterų Sąjungos 24 kuopa, Maldos Apaštalavimo, Jaunų Moterų Sodalicija, Šv. Pranciškaus tretininkai, ALRK Susivienijimo 134 kuopa.

Parapijos choras

Parapijos choras suorganizuotas 1898, kai tik buvo nupirkta parapijos bažnyčia.

Pirmasis parapijos vargonininkas buvo Stasys Masalskis. Kurį laiką (1917-1918) chorui vadovavo kompozitorius Stasys Šimkus. Paskui buvo Kibartas, Dimta, Visminas. 1928 vasario 1 pradėjo vargonininkauti Pranas Dulkė. Jis vargonininkavo 25 metus. Kai 1938 metais parapija minėjo 50 metų sukaktį, chore giedojo 108 choristai.

Pranas Dulkė mirė 1952 gruodžio 26. Tada vargonininko pareigas perėmė Mykolas Liuberskis, vadovavęs choram Lietuvoje ir Vokietijoje. Jis vargonininkavo iki savo mirties 1971 metais. Nuo tų metų spalio mėn. atėjo vargonininkauti Albinas Prižgintas, vargonų virtuozas. Jis iš darbo pasitraukė 1979. Tada vargoninkavo **Petras Dulkė.** Choras visą laiką veikė. Dar gražiai giedojo per paskutines lietuviškas pamaldas 1980 gruodžio 28. Likusieji choro nariai dabar įsijungė į Apreiškimo parapijos chorą.

-o-

Perėjome per parapijos istoriją, sužymėjome svarbiausias datas, svarbiausius asmenis, norėdami atkreipti ir kitų dėmesį, kad tokia parapija čia gyvavo. Kai žmonės nebesutilpo, tada buvo įkurta kita lietuviška parapija, Apreiškimo, prie kurios likę Angelų Karalienės parapijos nariai ir prisiglaudė.

Tokia gyvenimo logika — keičiasi laikai, keičiasi papročiai, keičiasi ir gyvenimo bangos — vienos pakyla, kitos nusileidžia. Kadaise buvo pilna lietuvių, o dabar jie išsikėlė į priemiesčius, į kitas vietas, ir bažnyčia liko tuščia. Tad ir reikėjo suglaudinti, sumažinti lietuviškų bažnyčių skaičių.

Reikėjo uždaryti šią jaukią ir mielą Angelų Karalienės bažnyčią, nes ji buvo mažai lankoma. Atsisveikiname su liūdnom mintim. Jei nelankysime savo likusių bažnyčių, ir jas uždarys, išbrauks iš gyvųjų sąrašų. Jas statė, kūrė pirmieji ateiviai lietuviai su tokiu entuziazmu, argi mes taip jas ir išduosime?

Įvykiai Lietuvoje prieš 40 metų — 5

LAIKINOJI VYRIAUSYBĖ IR JOS VEIKLA

Kas ta laikinoji vyriausybė?

Laikinoji vyriausybė nėra gyventojų rinkta. Ji susidaro spontaniškai, kai kuriasi naujos valstybės ir kai perversmo keliu keičiama valstybinė santvarka.

Laikinos vyriausybės Lietuvoje

Pirmoji laikinoji vyriausybė Lietuvoje buvo sudaryta Kosciuškos sukilimo metu Vilniuje 1794 balandžio 25. Ji buvo pavadinta centrine D.L. Kunigaikštijos deputacija.

Ir Napoleonas Vilniuje 1812 liepos 1 aktu buvo sudaręs laikinąją vyriausybę. 1831 metų sukilime nepavyko sudaryti laikinosios vyriausybės. Buvo tik atskirų sukilėlių užimtų sričių vyriausybės, pvz., Raseiniuose, Telšiuose, Šiauliuose, Panevėžy ir kit. 1863 metų sukilime veikė tik komitetas, skirtas tvarkyti Lietuvos provincijai.

Kai Lietuvos Taryba 1918 vasario 16 paskelbė atstatanti nepriklausomą Lietuvą, laikinoji Lietuvos konstitucija buvo paskelbta 1918 lapkričio 2. Šios konstitucijos pagrindu ir buvo sudaryta laikinoji vyriausybė. Ši laikinoji vyriausybė ir perėmė krašto valdymą, kol 1920 birželio 19 susirinko Steigiamasis seimas.

1941 metų laikinoji vyriausybė

Dar gerokai prieš karą tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos buvo sudaryta laikinoji vyriausybė. Ministeriu pirmininku buvo pakviestas pulkininkas Kazys Škirpa, kuris tuo metu gyveno Berlyne. Prasidėjus karui, jo iš Berlyno neišleido, o laikinoji vyriausybė turėjo veikti.

Pirmas vyriausybės posėdis

Pirmo posėdžio laikinoji vyriausybė susirinko 1941 birželio 24 rytą Žaibo spaustuvėje. Posėdyje dalyvavo: A. Damušis, J. Ambrazevičius, V. Žemkalnis-Landsbergis, Pr. Vainauskas ir LAF įgaliotinis L. Prapuolenis. Taip pat iš LAF pusės dalyvavo dr. Z. Ivinskis, St. Lušys, dr. P. Padalis. Į posėdį iš Berlyno negalėjo atvykti laikinosios vyriausybės pirmininkas K. Škirpa, R. Skipitis, gen. St. Raštikis. Tuo metu nepasiekiami buvo prof. V. Vitkus, J. Matulionis, dr. J. Pajaujis . Du vyriausybės nariai — Vl. Nasevičius ir Vyt. Statkus buvo NKVD suimti ir išvežti Maskvos link.

Pirmininkaujančio pareigas, kol atvyks K. Škirpa, perėmė švietimo ministeris J. Ambrazevičius. K. Škirpa visai neatvyko, tai J. Ambrazevičiui teko vadovauti šiai laikinai vyriausybei iki galo — iš viso 6 savaites.

Pirmas rūpestis

Pirmas laikinosios vyriausybės rūpestis buvo — pastatyti vokiečius prieš faktą, kad Lietuva nepriklausoma ir jos vyriausybė jau yra atstačiusi tvarką įstaigose, įmonėse ir krašte. Todėl skubiai buvo pakviesti trūkstamieji vyriausybės nariai: išsilaisvinęs iš NKVD rūsių pulk. J. Šlepetys vidaus reikalų ministeriu, dr. Pranas Dielininkaitis, ką tik grįžęs iš Kauno IX forto kalėjimo, laikinuoju darbo ministeriu, kol atvyks dr. J. Pajaujis, Pr. Vainauskui pridėta prekybos ministerija, St. Lušiui laikinai pavesta finansų ministerija, teisingumo ministeriu pakviestas M. Mackevičius, susisiekimo — inž. A. Novickis, maisto tiekimo valdytoju — pulk. V. Grudzinskas. Sudaryta ir krašto gynybos taryba: gen. St. Pundzevičius, gen. M. Rėklaitis, plk. dr. J. Vėbra. Kauno komendantu paskirtas pulk. K. Bobelis, Kauno burmistru— K. Palčiauskas.

Buvo paskirti ir viceministeriai, gi prof. Z. Ivinskis paskirtas ryšininku su vokiečių okupacinėmis įstaigomis.

Laikinąją vyriausybę sudarė

Laikinąją vyriausybę sudarė: min. pirmininkas K. Škirpa, švietimo min. ir vadovavęs vyriausybei J. Ambrazevičius, užsienio reikalų — R. Skipitis, krašto apsaugos — gen. St. Raštikis, vidaus reikalų — J. Šlepetys, finansų — J. Matulionis, žemės ūkio — B. Vitkus, teisingumo — M. Mackevičius, pramonės — inž. dr. A. Damušis, darbo ir socialinės apsaugos — dr. J. Pajaujis, sveikatos — dr. K. Vencius, komunalinio ūkio (savivaldybių) — Vyt. Žemkalnis-Landsbergis, susisiekimo — inž. A. Novickis, prekybos ministeris ir valstybės kontrolierius — Pr. Vainauskas.

Tai buvo plati koalicija darbo ir kovos reikalui.

Antras uždavinys

Antras laikinosios vyriausybės uždavinys buvo tuoj nusovietinti Lietuvą. Buvo sugrąžinti Lietuvos įstatymai ir teismai, panaikinta nacionalizacija ir kolektyvizacija, atstatyta sena tvarka švietimo srityje, paliekant Lietuvos Mokslo Akademiją, Vilniaus filharmoniją.

Laikinoji vyriausybė niekuo nesiangažavo Vokietijai, išskyrus tai, kad pasisakė pritarianti kovai prieš komunizmą.

Trečias uždavinys buvo pasakyti savo socialinę linkmę. Ūkinės gerovės pagrindas buvo privatinė nuosavybė ir asmeniška iniciatyva, tačiau palenkta socialiniam teisingumui. Išlygintas aukštesniųjų ir žemesniųjų tarnautojų atlyginimo skirtumas, išryškinta socialinė globa.

Vokiečiai pasipriešina

Sukilimas ir laikinosios vyriausybės sudarymas Vokietijai buvo nemalonus ir nelauktas. Dar prieš karo pradžią, birželio 14, K. Škirpa vokiečių gestapo buvo įspėtas, kad nebūtų paskelbta nepriklausoma Lietuva ir nebūtų sudaryta vyriausybė.

Gi birželio 23 Užsienio reikalų ministerijoje Berlyne K. Škirpa buvo priimtas, ir von Grundherr pareiškė nepasitenkinimą ir net susijaudinimą dėl paskelbtos Lietuvos laikinosios vyriausybės. Tada K. Škirpa Berlyne buvo internuotas savo namuose. Bet jis dar suspėjo pranešti Kaunui, kas jų ten laukia.

Vokiečių karinė vadovybė buvo palanki laikinajai vyriausybei, bet ji daug negalėjo.

Vokiečių gestapas jau prieš sukilimą buvo pradėjęs LAK skaldymo darbus. Į Kauną atvykęs SS majoras dr. Greffe grasino laikinajai vyriausybei represijom ir Kaune mezgė intrigas. Liepos 11 iš Berlyno atvyko dr. Kleist ir pareiškė, kad laikinoji vyriausybė negali būti toleruojama. Ji turi persitvarkyti į patikėtinių tarybą.

Laikinoji vyriausybė neklausė vokiečių gąsdinimų. Dirbo toliau. Geštapininkai susirado pagalbos lietuvių tarpe ir drumstė gyvenimą, norėjo padaryti net pučą.

Vokiečiai užgniaužia

Hitleris 1941 liepos 21 pasirašė aktą ir įkūrė Rytų ministeriją. Ministeriu paskyrė A. von Rosenberg, gi liepos 25 aktu iš užimtų kraštų įkūrė Ostlandą ir paskelbė civilinę valdžią — Ostlando valdytojas Lohse. Lietuvos gen. komisaras dr. A. von Renteln.

Laikinoji vyriausybė rugpiūčio 5 bandė išsiaiškinti, kaip Vokietijos vyriausybė numato bendradarbiauti su laikinąja vyriausybe ir lietuvių tauta, įteikė net memorandumą. Gen. komisaras dr. A. von Renteln atsakė, kad Lietuvos klausimą Hitleris spręs po karo, o dabar sudaroma speciali taryba. Laikinąją vyriausybę pakvietė būti jos nariais.

Laikinoji vyriausybė nesutiko. Rugpiūčio 5 susirinko paskutinio posėdžio, konstatavo, kad jos veikimas prieš jos valią sustabdomas. Prie Nežinomo kareivio kapo dar ji padėjo vainiką ir baigė savo veiklą.

Jos paskutinis pareiškimas buvo pasiųstas į Berlyną, kur K. Škirpa sugebėjo perduoti svetimų valstybių diplomatijų šefam. Taip žinia pateko ir į užsienį, kad vokiečiai panaikino laikinąją vyriausybę ir visai nekalba apie nepriklausomos Lietuvos atstatymą.

-o-

Dideli įvykiai prieš 40 metų palietė lietuvių tautą. Ir ji pasirodė subrendusi, narsi, ginanti savo teises į nepriklausomybę. Vėliau keitėsi okupantai, o tautos ryžtas nesikeitė. Ji ir dabar visom pastangom siekia tos pačios nepriklausomybės. **A.K.**

Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungų politinės konferencijos (birželio 12) prezidiumas. Kalba A. Gečys. Iš k.: L. Beržinytė, V. Volertas, I. Meiklejohn, A. Vakselis, dr. K. Valiūnas, V. Kamantas, Lietuvos kons. A. Simutis, V. Kutkus, J. Kūraitė, Estijos kons. E. Jaakson, G. Damušytė. Nuotr. V. Maželio

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Didžiojo lietuvių kalbos žodyno redakcija vėl paskelbė spaudoje kiek informacijų apie žodyno leidimą ir redagavimą. Jau išleista 11 tomų, spausdinamas dvyliktasis tomas, rašomas keturioliktasis. Iš viso būsią 16, o gal 17 tomų. Gal reikėsią ir papildomo tomo, kuriame būtų išspausdinta gausi žodyno medžiaga, susirinkusi jau pirmesnius tomus išspausdinus. Spaudai duodama ir kiek lietuvių k. žodynų istorijos. Minimi K. Sirvydo, G. H. F. Nesselmano, F. Kuršaičio, J. Juškos žodynai. Dabar leidžiamo didžiojo žodyno sumanytojas yra kalbininkas *Kazimieras Būga*, pats savo ranka surašęs per 600,000 žodžių kortelių, bet jaunas miręs, tespėjęs išleisti žodyno tik du sąsiuvinius. Po ilgesnės pertraukos didžiojo žodyno darbas iš naujo pradėtas 1930, redaktorium paskyrus prof. *Juozą Balčikonį*. Šis redaktorius sudarė žodyno sistemą — parodyti kiekvieno žodžio istoriją, jo vartoseną raštuose ir tarmėse, net perkeltines reikšmes, kirčiavimą. J. Balčikonio ir gausaus būrio talkininkų redaguoti išėjo tik du žodyno tomai — I 1941 ir II 1947. J. Balčikonis atvirai kovojo prieš brukimą į žodyną dirbtinių sovietinių propagandinių frazių. Už tai buvo iš redakcijos išstumtas. Nuo 1952 iki 1975 atsakinguoju redaktorium buvo kalbininkas *Jonas Kruopas*. Šiuo metu vyr. redaktorius yra *Kazys Ulvydas*. Ilgiausiai redakcijoje dirba *Antanas Lyberis*. Po 30 metų žodyno redakcijoje yra išdirbę *S. Kezytė, J. Paulauskas*. Po 20 metų išdirbo *A. Balašaitis, K. Vosylytė, L. Ermanytė, K. Pakalka*. Beveik 10 metų redakcijoje dirba *Z. Šimėnaitė, A. Vilutytė, M. Lenkevičiūtė*. Visai neseniai į redakciją įsijungė *D. Rimantaitė, G. Savičiūtė, R. Petrokienė*. Iš viso esą 15 žmonių redakcijoje. Vieni rankioja žodžius iš senų leidinių, kiti vyksta į kaimus papildyti žodyno gyvais kalbos žodžiais, dar kiti rašo tekstus, taiso korektūras. Sakoma, kad tik po 5 metų darbo redakcijoje jau yra sugebama rašyti žodyno tekstą.

— Pagarsėjęs vyrų choras "Varpas" 35-erių metų veiklos sukaktį paminėjo specialiu koncertu Vilniaus filharmonijos salėje.

— Pavergtoje Lietuvoje ima prigyti ir toks asmenų pagerbimo būdas. I 980 metų pavasarį būrelis lietuvių rašytojų Varėnos rajone, Kabelių girininkijoje **pasodino neseniai mirusio poeto Pauliaus Širvio vardo šilelį.** Spaudoje rašoma, kad šį pavasarį būrelis rašytojų — A. Drilinga, M. Karčiauskas, R. Pakalniškis, O. Baliukonytė, A. Baltrūnas, V. Jasukaitytė, S. Bucevičienė, J. Šiožinys ir P. Raščius, nuvykę į šilelį, rado pušaites jau sutarpusias, gražiai augančias. Čia rašytojai vėl pasodino kitą giraitę. Pavadino ją *Algirdo Matulionio vardu* (tas miręs girininkas yra nusipelnęs komunizmui).

— Susirūpinta literatūros kritikos kryptingumu. Balandžio pabaigoje rašytojų susirinkime kritikos klausimu buvo suorganizuotos diskusijos. Pirmininkavo "Litva literaturnaja" redaktorius V. Radaitis, kalbėjo Rašytojų sąjungos sekretorius P. Bražėnas, "Pergalės" redaktorius J. Macevičius, kritikai A. Bučys, A. Guščius, A. Krasnovas. Diskusijų pagrindas buvo sąjunginio ir Lietuvos komunistų partijos suvažiavimo nutarimai ugdyti kritikos vaidmenį, didinti reiklumą. Kritikos uždavinys esąs iškelti pagrindines kūrybos tendencijas, gilinti kūrybos idėjiškumą (suprantama: skelbti komunistinę ideologiją). Rašytojų partinė organizacija įpareigojo redakcijas plėsti kritikos poleminę dvasią, kuri dabar esanti priblėsusi. Tokie partiečių susirūpinimai nieko gero nežada kritikos laisvei.

Sovietiniai titulai, LTSR aukščiausiosios tarybos prezidiumas garbės vardus suteikė: architektui *Algimantui Mačiuliui*, žurnalistui *Algirdui V. Kadžiuliui*, televizijos ir radijo programos redaktoriui *Antanui Šimkūnui*, televizijos propagandininkui *Algimantui Stuinai*. Garbės raštais apdovanoti spaudos darbuotojai *Vitalis Gruodis, Ona Giedrienė, Aloyzas Martinėnas* ir *Galina Tiurina*.

Pr.N.

DARBINGA IR GAUSI LB POLITINĖ KONFERENCIJA

(atkelta iš 3 psl.)

okupuotoj Lietuvoj, susitikęs su jos "užsienio reikalų ministere" ir užklausęs jos nuomonės apie Ribbentropo-Molotovo paktą. Iš pradžių ji šį klausimą praleidusi tylom, tik kiek vėliau prisipažinusi, kad tai buvusi klaida. Senas Vilniaus kunigas, prie visų palydovų paklaustas apie Bažnyčios ateitį, atsakęs Šv. Rašto žodžiais, kad ir pragaro vartai jos nenugalėsią. Patarė nepasitikėti tik vyriausybės atstovais, bet ieškoti ir politikų paramos, rinkimų metu įsijungiant į rinkiminę veiklą; panaudoti masinį telegramų siuntimą ar net ir dabar labai populiarią "cable" televiziją; panaudoti mokslo laipsnių siekiančius studentus jų tezėm apie žmogaus teises.

Jam taip pat buvo įteiktos tokios pat knygos.

Valstybės departamento nuotaikos apie Baltijos valstybes

Rytų Europos skyriaus direktorių Peter Bridges konferencijos dalyviam pristatė Kanados LB pirmininkė J. Kuraitė. Jis ne tik supažindino klausytojus su departamento nusistatymu Baltijos valstybių atžvilgiu (didesnė jo kalbos dalis buvo "off the record"), bet ir praleido daug laiko pasilikdamas konferencijoj ir dalyvaudamas bendroj vakarienėj. Jam buvo žinoma ir okupuotoj Lietuvoj leidžiama pogrindžio spauda ir daugelio lietuvių politinių kalinių pavardės. Jis patvirtino departamento nusistatymą dėl diplomatinių atstovybių tęstinumo ir jų finansinio išlaikymo. Buvo pristatytas ir neseniai Estijos konsulu paskirtas Evald Unstalu.

Šis kalbėtojas taip pat buvo apdovanotas tokiom pat knygom.

Amerikos LB Visuomeninių reikalų tarybos narys ir Bridges redaktorius Rimantas A. Stirbys pristatė tarptautinės nevaldinės organizacijos atstovę — Amerikos Helsinkio grupės Rytų Europos skyriaus direktorę Helen Sen. Studijuodama ji kurį laiką praleido Maskvoj, yra gerai susipažinusi su pogrindžio leidiniais ir lietuviais kaliniais bei kitais įvykiais okupuotoj Lietuvoj. Komitetas stengiasi rūpintis visais kaliniais ir juos **šelpti**. Ji taip pat dalyvavo ir bendroj vakarienėj.

Dienos programos užbaigtuvės

Dalyviam pasistiprinus restorane, darbotvarkė buvo vykdoma toliau toj pat vietoj. Čia buvo išklausytas dr. Elonos Vaišnienės supažindinimas su dr. Bronio Kaslo neseniai pasirodžiusia LB finansuota knyga "La Lithuanie et la Seconde Guerre Mondiale" ir BATUN pirmininko J. Ristsoo, vicepirmininkės Gintės Damušytės ir I. Rupners svarstybos apie Baltijos valstybių interesų palaikymą Jungtinėse Tautose.

Knygoj pateikiama trumpa istorinė apžvalga, bet jos pagrindą sudaro įvairūs dokumentai, memorandumai ir pan. JAV LB pirmininkas Vytauttas Kutkus, įvertindamas dr. Kaslo darbą, įteikė jam Vilniaus universiteto medalį.

Simpoziume buvo aptarti BATUN veiklos Jungtinėse Tautose keli etapai. Neparodžius JT nariam susidomėjimo dekolonizacija ir laisvu apsisprendimu, buvo apsistota ant žmogaus teisių pažeidimų. Naudos iš JT patirta maža. Organizacija verčiasi iš baltų organizacijų gautais įnašais. Jos metinis biudžetas — 15,000 dol.

(Bus daugiau)

BALTIC TOURS

11 DIENŲ KELIONĖ SU 6 DIENOM LIETUVOJ

rugpiūčio 15-25 ..... $1,249
rugsėjo 1-11 ..... $1,129
rugsėjo 30 — spalio 10 ..... $1,089

Lankoma: Varšuvoj 2 dienos, Vilniuj 6 dienos, Frankfurte 1 diena; miegamieji vagonai traukiniu iki Vilniaus ir iš Vilniaus.

Oro kelionės su Lufthansa iš Bostono, New Yorko ir Philadelphijos. Galima prisidėti ir iš kitų miestų. Vietų skaičius ribotas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, MA 02168
617 969-1190

Daromi giminių iškvietimo dokumentai

LIETUVIŲ SUSITIKIMO ŠVENTĖ

PIKNIKAS

NEK. PR. MARIJOS SESERŲ SODYBOJE, PUTNAME

1981 LIEPOS 26, SEKMADIENĮ

Programoje:
11 val. mišios
12 val. pietūs
3 val. Neringos mergaičių programa

Kviečiami ir laukiami visi lietuviai!

PIRMOJI PREMIJŲ ŠVENTĖ

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Jei pavasario šventė — Velykos — neša dvasinį atsinaujinimą, tai ir mūsų visuomeninis gyvenimas pradeda atkusti su pavasarine nuotaika. Kaip ir dauguma mūsų visuomenės narių, išgyvenu visas nesantaikas, nepasisekimus, ginčus ir paskalas, mūsų gyvenimą taip sunkinančias ir menkinančias, pamirštant didžiuosius tikslus — reikalą išlikti gyviem ir iškovoti laisvę mūsų pavergtam kraštui.

Kaip pavasario kregždės sparnų plazdenimas, kaip sprogstančio pumpuro gaivus stiepimasis į saulę, gegužės mėnesio vidury Clevelande įvyko pirmoji JAV LB Kultūros tarybos premijų šventė. Gegužės 17, sekmadienį, į Clevelandą suvažiavo kūrėjai laureatai ir Bendruomenės veikėjai. Gintaro svetainėj drauge su laureatais pietavo spaudos atstovai, kūrybos gerbėjai, radijo atstovai, kurių tarpe buvo net iš Chicagos atvykęs Margučio radijo valandėlės vedėjas P. Petrutis.

Žvelgiant į praėjusią šventę iš perspektyvos, išlieka šiltas ir malonus įspūdis be debesėlių, šešėlių ar nesklandumų, kaip tai dera tikram kultūriniam įvykiui. Tai lyg gaivi oazė mūsų gyvenimo dykumoj.

Šventės atidarymo žodį tarė Kultūros tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė. Ji keliais sakiniais pasveikino laureatus ir šventės dalyvius, savo kalbos tonu aiškiai pabrėždama, kad šventės pagrindiniai dalyviai yra patys laureatai. Tarybos vicepirmininkas Viktoras Mariūnas suglaustai nusakė šventės paskirtį ir nusistatymą, kad toji šventė pradedanti naują kultūrinę tradiciją. Tai būsianti metinė šventė, kurios pagrindinis tikslas bus atžymėti metų laikotarpio iškiliausius mūsų kultūros darbuotojus; šventę planuojama kiloti į įvairias JAV lietuvių kolonijas.

Pirmoji ir didžioji LB literatūrinė premija buvo paskirta poetui Kaziui Bradūnui už jo rankrašty esantį poezijos rinkinį "Užeigoje prie Vilniaus vieškelio". "Jaučiuosi premijos išaukštintas. Rašau, nes man taip pegasas sakė", kalbėjo laureatas. "Mes esam ne vien karžygių, bet ir poetų tauta. Mūsų vytis yra panašus į pegasą, ir abiejų mum reikia".

JAV LB krašto valdybos pirm. V. Kutkus savo sveikinimo kalboj pasidžiaugė Kultūros tarybos veikla ir $3000 premiją įteikė "savo ginklo draugui" K. Bradūnui. Prof. Rimvydas Šilbajoris, literatūros komisijos pirmininkas, trumpai apibūdino laureato poeziją, kaip kūrybą, kurioj yra "gyvastis, jėga, dvasios paprastumas ir tai, ką reiškia tėvų žemė poezijos dvasiai".

Dalila Mackialienė, aktorė ir režisierė, į šventę su savo vyru atvykusi iš Los Angeles, buvo paskelbta dramos premijos laureate. Jai dr. G. Balukas Lietuvių Fondo vardu įteikė $1000 premiją už jos ilgametę veiklą lietuviško teatro srity. Kultūros tarybos jauniausioji narė Rita Balytė laureatę apdovanojo specialia plakete.

Dailės premija buvo paskirta dailininkui veteranui iš Bostono Viktorui Vizgirdai. Tai įdomus, kūrybingas menininkas, kurį mūsų visuomenė pažįsta tik iš jo paveikslų baltai juodų reprodukcijų spaudoj. Dailės premijos laureatas turėjo karčių, bet teisingų žodžių mūsų visuomenei: "Menininkas savo kūryba turi įprasminti savo tautos egzistenciją. Tačiau mūsų visuomenė sunaikina vertybes, versdama kūrėjus pataikauti savo skoniui, tuo prisidėdama prie meninio nuosmūkio. Turim prisiauginti intelektualią, šviesią visuomenę, kuri atskirtų menininką nuo amatininko ir meno kūrinio nesirinktų, kaip renkasi baldus ar sienų apmušalus".

Muzikos premija buvo paskirta Clevelando Čiurlionio ansamblio įkūrėjui ir jo ilgamečiui vadovui komp. Alfonsui Mikulskiui. Savo kalboj jis pasidalino su svečiais patriotinėmis nuotaikomis ir neslėpė savo pasididžiavimo Čiurlionio ansamblio laimėjimais ir lygiu. Pati premija laureatui buvo įteikta pereitais metais, jo kūrybinio darbo sukakties šventės proga.

Dramos konkursą laimėjo rašytojas dramaturgas Algirdas Landsbergis už savo trijų veiksmų scenos veikalą "Žilvino vaikai gintaro rūmuose" — pagal Eglės žalčių karalienės pasaką. Antroji premija atiteko šioj srity pirmą kartą pasireiškiančiam inžinieriui okeanografui Povilui Mažeikai. Dėl susidėjusių aplinkybių jis negalėjo į šventę atvykti. Algirdas Landsbergis, laimėjęs eilę dramos konkursų, šiltai reagavo į pačią šventę ir tą faktą, kad "tarp lietuvių jaučiasi esąs savo šeimoj, jaučia mistišką ryšį su visais lietuviais, o asmeniškus ir kūrybinius saitus su visais laureatais". Jis su humoru pasidžiaugė, kad "iš Clevelando visada iškeliauja praturtėjęs . . . dvasioj".

Po pertraukos gausi publika turėjo progos pasidžiaugti kai kurių laureatų žodine kūryba. Kazys Bradūnas skaitė ištraukas iš premijuoto savo poezijos rinkinio. Dalila Mackialienė su humoru ir puikia vaidyba perskaitė Jurgio Gliaudos feljetoną "Įkurtuvės", o Algirdas Landsbergis skaitė ištraukas iš premijuoto savo veikalo.

Programą oriai ir vietomis su geroku žiupsniu humoro vedė Tėviškės Garsų radijo valandėlės vedėjas Juozas Stempužis. Rita Balytė, Tarybos sekretorė, perskaitė gautus sveikinimus. Ypatingai malonus buvo Kanados LB atstovo Jono Simanavičiaus sveikinimas žodžiu, išreiškiant viltį, kad ir Kanados LB bandys pasekti JAV LB Kultūros Tarybos pavyzdžiu. Šventę trumpa padėkos kalba uždarė LB apylinkės pirmininkas Jurgis Malskis.

Po programos dauguma svečių nenorėjo skirstytis, ieškodami progos pabendrauti su iškiliais laureatais ir pasidalinti šventės įspūdžiais.

Tai buvo viena diena, kuri ilgai išliks mūsų atminty kaip tikras kultūrinis festivalis, kuriame tesijautė kūrybinio gyvenimo džiaugsmas, kūrybinių pastangų įvertinimas ir mūsų tautinės gyvybės užtikrinimas. Toji šventė taip pat aiškiai įrodė, kad tie, kurie nori dirbti, dirba, o kurie nori ginčytis ir "dalintis darbais", nieko nepasiekia. Dabartinė Kultūros Taryba yra darbšti, darni, atstovaujanti visom mūsų gentkartėm, nuo jauniausio iki pensininko, turinti originalių ir prasmingų idėjų, kurių įgyvendinimui negaili pastangų. Tai turėtų tapti pavyzdžiu eilei mūsų organizacijų ir veikėjų, kurie daugiau rūpinasi savojo "aš" iškėlimu negu darbų vykdymu. Tik tokia organizacija, kurios įtaką ir naudą jaučia visuomenė, pateisina savo egzistenciją. Kultūros tarybai sėkmės!

Pirmosios kultūrinių premijų šventės laureatai su rengėjais ir svečiais. Iš k. V. Kutkus — JAV LB Krašto valdybos pirmininkas, A. Mikulskis — muzikos premijos laureatas, D. Mackialienė — teatro premijos laureatė, A. Landsbergis — dramos konkurso laureatas, K. Bradūnas — literatūros premijos laureatas, kun. G. Kijauskas, V. Vizgirda — dailės premijos laureatas, dr. G. Balukas — Lietuvių Fondo valdybos pirmininkas, I. Bublienė — JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė. Nuotr. V. Bacevičiaus

Abiturientų išleistuvės Vasario 16 gimnazijoje

Vasario 16-osios gimnazija gegužės 22 gyveniman išlydėjo tris šiemetinius savo abiturientus — Joną Gyzę, Vilių Grigužį ir Robertą Šneiderį. Jie sėkmingai išlaikė egzaminus specialioje vokiečių Weinheimo gimnazijos komisijoje. Egzaminų krūvis buvo didesnis, negu vokiečiam abiturientam, kuriem į brandos atestatus įtraukiami ir metiniai pažymiai.

Išleistuvių dieną ši trijulė paskutinį kartą užėjo į savo klasę, papuoštą gėlėmis, kur jų laukė auklėtoja R. Guzmerienė. Po to visa gimnazija susirinko išleistuvių vakarienei valgykloje.

Direktorius J. Kavaliūnas džiaugėsi nauju gimnazijos laimėjimu, nes ji vėl paruošė gyvenimui tris jaunuolius, kurie darbuosis Lietuvai. Kaip simbolinę dovaną J. Kavaliūnas abiturientam įteikė kun. dr. K. Gulbino knyga išleistą disertaciją apie Mariją Pečkauskaitę. VLB valdybos vardu kalbėjo J. Lukošius, primindamas išleistuvių dalyviam, kad visi trys abiturientai įsijungė nariais į VL Bendruomenę. Evangelikų ratelio vardu juos sveikino kun. Fr. Skėrys, ypač džiaugėsis V. Grigužiu, pasirinkusiu evangelikų teologijos studijas. Buvęs gimnazijos direktorius V. Natkevičius išleidžiamuosius ragino susidomėti Lietuvos istorijos ir literatūros studijomis. Esą ligšiol nė vienas Vasario 16 gimnazijos auklėtinis nėra dar įžengęs žymiųjų lietuvių istorikų, pvz. dr. Z. Ivinskio, pramintais keliais. Bendrabučio vedėjas V. Lemkė pagyrė jaunuosius gimnazijos auklėtinius už tai, kad jie visada buvo darbštūs ir tvarkingi jo vadovaujamos įstaigos gyventojai. Kun. J. Dėdinas, apgailestaudamas vyresniųjų moksleivių atitolimą nuo lietuviškų religinių papročių bei apeigų, linkėjo išleidžiamai trijulei šių reikalų neužmiršti ateities gyvenime.

Abiturientai paliko humoristinį savo testamentą jų vietas kitais mokslo metais užimsiantiem devintokam. Jį perskaitė ir aštuntos klasės seniūnei V. Veršelytei įteikė R. Šneideris. Pastaroji įsipareigojo tuos humoristinius pasiūlymus ne tik įgyvendinti, bet ir jais pralenkti siemetinių abiturientų "nuopelnus". Mergaičių grupė pašoko "Sadutę" ir įteikė gėlių iškeliaujantiem abiturientam. Iškilmė užbaigta suktiniu. J. Gyzė, V. Grigužis ir R. Šneideris naktį praleido gimnazijos parke, laukdami tradicinio abiturientų saulėtekio, pirmosios su jų naujų gyvenimu susietos dienos.

LAISVĖS KOVOTOJAS VLADAS ŠAKALYS LFB STOVYKLOJE

Sukaktuvinėje LFB stovykloje liepos 11-18 lietuvių pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine, apie Lietuvos rezistenciją dabartinėje Lietuvoje kalbės disidentas Vladas Šakalys. Aktualiomis mūsų dienų problemomis pasisakys rašytojas Vytautas Volertas, žurnalistas Juozas Kojelis, LB veikėjas Balys Raugas ir jaunosios kartos atstovai Joana Kuraitė iš Kanados ir Linas Kojelis. Joana Kuraitė — advokatė, Linas Kojelis — pol. mokslų magistras.

Į studijų ir poilsio savaitę atvyksta iš Los Angeles, Chicagos, Clevelando, Detroito, New Yorko. Philadelphijos, Waterbury, Worcesterio, Bostono ir Toronto bičiulių ir svečių.

Sukaktuvinę 25-ją stovyklą organizuoja LFB centro valdyba, kuriai pirmininkauja inž. Juozas Ardys.

AIDŲ PAVASARINIS NUMERIS

Aidų Nr. 3, kuris jau kelyje į skaitytojus, 68—uose puslapiuose pateikia gana įvairios medžiagos.

Besirūpinantiem pavergtos tautos likimu, ypač politiniam mūsų vadovam, labai pravartus bus Rimvydo Šaulio straipsnis "Kovos už Lietuvos laisvę strategijos ir taktikos klausimu". Autorius, pasirašęs slapyvardžiu, yra vienas iš Lietuvos jaunųjų intelektualų, susidomėjęs savo tautos ateitimi. Paties autoriaus žodžiais, jo straipsnio tikslas — nors dalinai užpildyti spragą tarp mūsų tautos atstovų mąstymo išeivijoje ir Lietuvoje. Tą spragą jis vykusiai užpildo, pateikdamas naujų idėjų vieningai kovai už tautos laisvę. Jaunasis autorius iš pavergtos tėvynės paliečia mūsų politinius veiksnius, fondus, lietuvybės padėtį jaunojoje kartoje, kiek tai jam žinoma iš atsitiktinai gaunamos išeivių spaudos bei radijo lietuviškų transliacijų. Tai naujas patriotinis dvelktelėjimas iš anapus.

Šiame Aidų numery Antanas Maceina tęsia savo studiją iš religijos filosofijos, rašydamas apie maldos formas. Tai visiškai naujas priėjimas prie žmogaus komunikacijos su Dievu. Be to, Vincas Natkevičius analizuoja Petronėlės Orintaitės tris romanus, jų idėjas lygindamas su filosofų samprotavimais apie meilę. Straipsniu pagerbiama autorė, pernai sulaukusi 75 metų amžiaus. Dr. Juozas Meškauskas baigia savo studiją "Medicina senovės Lietuvoje ir vėlesniais laikais", plačiai supažindindamas skaitytoją su šios srities faktais bei dokumentais.

Su poezija į šį Aidų numerį atėjo Kazys Bradūnas. Spausdinamas jo visas Lietuvių Bendruomenės premijuotas rankraštis (premija 3,000 dol.) "Užeigoje prie Vilniaus vieškelio". Su beletristika matome Kazimierą Barėną, duodantį ištrauką iš romano "Su dalge prie Kabelių kaimo".

Apžvalginei daliai skiriamas 21 puslapis. Paminima krikščionybės ir evoliucijos sintezės ieškotojo Teilhard de Chardin 100 metų gimimo sukaktis ir kai kurie popiežiaus Jono Pauliaus II gyvenimo įdomūs faktai (kun. Alfonsas Grauslys). Antanas Gailiušis rašo apie vadinamą Geležinį fondą, kurį jau buvo besteigianti JAV Lietuvių Bendruomenė, kol staiga išėjo Lietuvių Fondo iniciatoriai su savo planais sutelkti milijoną dolerių. Paulius Jurkus apibūdina dail. Ados Peldavičiūtės-Montvydienės kūrybą, Meila Kairiukštytė-Balkuvienė — amerikiečio dailininko Edward Copperio dailės parodą Whitney muziejuje New Yorke, V. Širvydas (miręs spausdinant šį numerį) — Paryžiuje leidžiamo lenkų žurnalo sausio-vasario laidą.

Knygų skyriuje Marija Saulaitė-Stankuvienė supažindina su Kazio Bradūno LB premijuotu poezijos rankraščiu; Pranas Visvydas recenzuoja Henriko Nagio poezijos rinkinį "Prisijaukinsiu sakalą". Taip pat recenzuojama Albino Baranausko "Vinco Mazurkevičiaus romanas" (Vl. Kulbokas) ir kun. V. Valkavičiaus kun. Žebrio biografija (Juozas Prunskis).

Visas numeris iliustruotas dail. Ados Peldavičiūtės-Montvydienės tapybos nuotraukomis. Jos atminimui skiriama ir ši Aidų laida. Mecenatas-leidėjas — dailininkės brolis Vytas Peldavičius-Pelda.

Niekada nevėlu užsiprenumeruoti Aidus. Daugėjant prenumeratoriam, galima gerinti ir patį žurnalą. Jis Amerikoje eina jau trisdešimt antrus metus. Metinė prenumerata: 15 dol. Redaguoja Leonardas Andriekus, talkinamas V. Volerto ir kun. K. Trimako. Aidų adresas: 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

K. Žvb.

KENNEBUNKPORTO PRANCIŠKONŲ

METINIS

PIKNIKAS

Liepos 12 dieną, 1981

11:30 **Iškilmingos mišios.**
Lietuvių Pranciškonų 40 metų Amerikoje sukaktis.
Gieda Brocktono Šv. Kazimiero parapijos choras
12:30 **Pietūs**
4:00 **Meninė programa:**
Tautiniai šokiai. Vadovauja Ona Ivaškienė ir Gediminas Ivaška.
Brocktono choras. Vadovauja komp. Julius Gaidelis.

Pranciškonai visus kviečia atvykti ir malonioje nuotaikoje praleisti dieną.

IŠ VISUR

— **Toronto arkivyskupija,** atsižvelgdama į lietuvių katalikų prašymą atkreipti tikinčiųjų dėmesį į religijos persekiojimą sovietiniuose kraštuose, paskelbė birželio 28, sekmadienį, maldos dieną už Tylos Bažnyčią (Remembering the Church of Silence) visoje arkivyskupijoje. Visiem kunigam išsiuntinėtas specialus raštas ir vyskupo A. Ambrozico informacinio pobūdžio pamokslas, kuriame suminėtos kaip pavyzdžiai siaučiančio persekiojimo šios šalys: Albanija, Ukraina ir Lietuva. Prie arkivyskupijos rašto pridėta tikinčiųjų malda už persekiojamus tikinčiuosius.

— **Dail. Adomo Varno** darbų paroda išstatyta Galerijoj, 744 North Wells St., Chicago, Ill., nuo birželio 23 iki liepos 19.

— **Chicagos Lietuvių diena** Ottawa Woods parke įvyks birželio 28. Rengia JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdyba.

— **Antanas B. Mažeika,** Lietuvių Amerikiečių Informacijos Centro darbuotojas Los Angeles mieste, gavo atsakymą į savo laišką, vasario 19 pasiųstą V. Vokietijos kancleriui H. Schmidtui, liečiantį Pabaltijo klausimus. Tas laiškas buvo perduotas Vokietijos užsienio reikalų ministerijos sovietinių reikalų skyriui. Ministerijos atsakyme pabrėžiama, kad V. Vokietijos vyriausybė nepripažino Baltijos respublikų įjungimo Sovietų Sąjungon ir jo nenumato pripažinti ateity.

— **Amerikos pabaltiečių jungtinis komitetas** Washingtone ieško žmogaus — esto, latvio arba lietuvio — įstaigos reikalų vedėjo pareigom. Kandidatas turi būti JAV pilietis, bent 21 m. amžiaus, gerai kalbėti ir rašyti angliškai, gerai pažinti Sovietų ir Rytų Europos politiką, tarptautinius santykius, žinoti informacijos vedimo reikalą ir pažinti teisę. Turėtų turėti savo automobilį. Norį pasirašyti vieneriem metam sutartį gali kreiptis adresu: Chairman, JBANC, P.O. Box 432, Rockville, Md. 20850.

— **Juozas Stašaitis,** Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje Naujosios Anglijos rinktinės pirmininkas, atsiuntė rinktinės vardu 25 dol. auką Darbininkui stiprinti. Nuoširdus ačiū.

— **L.M.K. Federacijos Hartfordo klubas,** nuoširdžiai dėkodamas Darbininkui už skelbiamas klubo žinias, atsiuntė 10 dol. auką ir palinkėjo sėkmės spaudos darbe. Ačiū labai.

— **Eda ir Vilius Bražėnai** persikėlė iš Ft. Myers į Bonita Springs, Floridoje. Bonita Springs yra ramus, žavaus pajūrio, kurortinis miestelis, tarp Ft. Myers ir Naples, ant Meksikos įlankos. Bražėnas ir čia tęsia savo plačią veiklą, gi Bražėnienė tebedirba nuosavybių pardavimo (Real Estate) srityje, kurioje yra patarnavusi ne vienam tautiečiui. Jų naujas adresas: P.O. Box 2565, Bonita Springs, Fl. 33923. Telefonas: 813 992-6798.

— **Baniutė ir Romas Kronai** nuo birželio 1 perėmė PLB valdybos leidžiamo "Pasaulio Lietuvio" administraciją. PLB valdyba išreiškė didelę padėką buvusiai darbščiai administratorei Dainai Kojelytei ir jos talkininkam Sauliui Girniui ir Ramunei Kubiliūtei. "Pasaulio Lietuvio" administracijos adresas lieka tas pats, kaip ir anksčiau.

— **The Sunday Sun,** Toronto dienraštis, birželio 14 išspausdino ilgoką rašinį apie Lietuvos tikinčiųjų persekiojimą, pasinaudodamas pokalbiu su redakcijoj atsilankiusiu kun. K. Pugevičiumi. Straipsny pateikiama eilė faktų apie kunigų kankinimą okupuotoje Lietuvoje.

Sofija ir Kazimieras Kriaučiūnai

PROVIDENCE, R.I.

Kriaučiūnų vedybų auksinė sukaktis

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioj gegužės 24 iškilmingomis pamaldomis buvo paminėta Sofijos ir Kazimiero Kriaučiūnų 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktis. Mišias koncelebravo klebonas kun. dr. V. Cukuras, prel. dr. V. Balčiūnas ir kun. dr. J. Maknys. Klebonas pasveikino sukaktuvininkus ir pasakė progai pritaikytą pamokslą, o pamaldų pabaigoj įteikė Šv. Tėvo palaiminimą.

Pamaldose dalyvavo Kriaučiūnų giminės iš Albany, N.Y., būrys Vinco Kudirkos šaulių kuopos narių su vadovybe (Kazimieras yra kuopos garbės šaulys), vadovaujantieji lietuvių organizacijų tarybos veikėjai iš Worcester, Mass., vietiniai Lietuvos vyčių veikėjai, daug parapiečių. Įspūdingai giedojo parapijos choras.

Po pamaldų sukaktuvinės vaišės vyko kun. Vaitekūno vardo salėj. Kun. klebonui palaiminus vaišių stalus, dvylika asmenų sveikino ir linkėjo sukaktuvininkam deimantinio jubiliejaus. Dalyvavo ir du buvę R. I. senatoriai, kurie, Kriaučiūnus sveikindami, pabrėžė svarbų lietuvių kultūrinį įnašą R.I. valstijai ir visam kraštui. Jie įteikė sukaktuvininkam oficialų padėkos pažymėjimą.

Pabaigoj sukaktuvininkas Kazimieras tarė padėkos žodį, o taip pat prisiminė ir sunkias dienas savanoriam kovojant už Lietuvos laisvę.

-o-

Sofija Petraitytė ir Kazimieras Kriaučiūnas gimė ir augo Kėdainių apylinkėse. Jiedu buvo kaimynai iš mažens. Pirmąją komuniją priėmė Labūnavos bažnyčioje. Sofija nuo 7 metų amžiaus pradėjo ganyti, mokėsi prie ratelio, nes mokyklų nebuvo. Ji tapo savamoksle liaudies menininke dekoratyvinių audinių, mezginių, siuvinėtų darbų srityje.

Tėvynei keliantis į laisvę, jų keliai išsiskyrė. Sofija išvyko į Kauną, kur audimu, mezgimu pelnėsi pragyvenimą. Vienas latvis nupiešė Vytį, o ji, adatos dūrinius derindama, išsiuvinėjo daug mūsų tautinės emblemos ženklų.

Kazimieras savanoriu išėjo Lietuvos laisvės ginti. Po trumpo apmokymo Kaune buvo išsiųstas į kovų lauką prieš lenkus. Prie Lazdijų 1920 granatos skeveldra sužeidė galvą. Keletą mėnesių gydėsi Karo ligoninėj ir vėl grįžo į frontą. Vėliau Kazimieras dalyvavo Klaipėdos atvadavime.

Sunkiai atkovota laisve besidžiaugiant, jiedu vėl susitiko ir 1931 Kaune susituokė. Tėvynę okupuojant raudoniesiem rusam, jie pasitraukė į Vokietiją. Vėliau kūrėsi Anglijoj ir persikėlė į Ameriką. Vieningai dirbdami nugalėjo visas kliūtis ir sulaukė šios garbingos sukakties.

A.V.

RENKASI LIETUVIAI GYDYTOJAI

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos XIII-tas suvažiavimas įvyks šių metų rugsėjo 5-6 Chicagoje, Continental Plaza viešbutyje.

Visus kolegas, kolegės su šeimomis kviečiame gausiai dalyvauti.

Suvažiavimo mokslinė programa rūpinasi dr. Jonas Daugirdas. Mokslinės programos tema: Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligių tyrimas bei terapija. Mokslinėje programoje bus perduodamos paskutinės žinios apie naujus opaligių diagnozės ir terapijos būdus. Bus svarstomos opaligių problemos iš įvairių medicinos ir chirurgijos specialistų perspektyvų: internisto, roentgenologo, patalogo, farmakologo, chirurgo ir onkologo.

Birželio mėn. pabaigoje išsiųsime pakvietimus, programą ir viešbučio rezervacijas pagal turimus adresus. Jei kas šios siuntos negautų ar norėtų smulkesnių informacijų, gali kreiptis adresu: Dr. Alina Lipskis, 1533 Stonegate Rd., La Grange Park, Ill. 60525. Tel. 312 352-7719.

PLGS ir ALGS centro valdyba

BALTIMORE, MD.

Vitalis Pilius ir Aldona Draždytė birželio 30 Šv. Alfonso bažnyčioj susituokė. Jų moterystės ryšį palaimino kun. Antanas Dranginis. Vedybių mišiose 1:30 val. popiet dalyvavo daug giminių ir svečių iš įvairių vietovių. Per pamaldas giedojo solistas Vaclovas Verikaitis iš Kanados. Vestuvių puota vyko Lietuvių Namuose.

Kun. Antano Dranginio kunigystės sidabrinė sukaktis Šv. Alfonso parapijos narių iškilmingai paminėta birželio 14. Sukaktuvininkas su kitais kunigais koncelebravo mišias, kurių metu giedojo Dainos choras. Aukojimo aukas atnešė: Lietuvių Namų pirmininkas Balys Brazauskas, Lietuvių Posto 154 adjutantas Jonas Stefūra, Dainos pirmininkas Vytas Banys, Šv. Alfonso suaugusių klubo finansų sekr. Bernard Walstrum, Sodaliečių buvusi pirm. Barbora Dixon, Šv. Vardo draugijos pirm. Richard Dixon. Andrius ir Laura Veliunai, pasipuošę tautiniais drabužiais, atnešė sukaktuvininkui gražų medžio drožinį. Po mišių iškilmės buvo tęsiamos mokyklos salėj. Pietų metu pagrindinę kalbą pasakė prel. Liudvikas Mendelis. Organizacijų atstovai ir pavieniai asmenys sveikino ir įteikė dovanų. Visi palinkėjo sukaktuvininkui sėkmės ir sveikatos.

Jonas Obelinis

Daug lietuviškų plokštelių turi Darbininko administraciją. Skambink 827-1351 ir prašyk, kad plokšteles atsiųstų į namus.

TAUTOS FONDO AUKOTOJAI 1980 METAIS

Pavieniai asmenys:

6,801.50 dol. — a.a. Viktoro Ignaičio palikimas, Anglija.

6000 dol. — dr. Kazys Bobelis FL.

1,975 dol. — J. ir L. Giedraičiai NY.

1,500 dol. — a.a. Jono Narvydo palikimas, NY.

Po 1,010 dol. - A. Audronis CA, P. ir Ant. Petkelis CA.

Po 1,000 dol. — P. Pagojus MI, a.a. prel. Klemenso Razmino palikimas, Italija, a.a. Prano Simanavičiaus palikimas, MA, M. Šmulkštienė IL, a.a. R. Uginto palikimas, PA.

805 dol. — dr. A. Matukas CT.

Po 500 dol. — dr. A.B. Gleveckas IL N.N. MI.

422 dol. kun. St. M. Matutis, Kolumbija.

325 dol. — N.N. NY.

Po 300 dol. — J. Blažys IL, J. Puodžiūnas CT.

275 dol. — a.a. Jono Karitono palikimas, Australija.

260 dol. — A.V. Andriuliai FL.

225 dol. — J. Lekas IL.

210 dol. — J. Stašaitis MA.

Po 200 dol. — K. Avižienis Jr. IL, Vyt. Bieliauskas OH, kun. L. Dieninis MI, kun. V. Dubinskas, Kolumbija, prof. dr. P. Jucaitis OH, J.M. Juozapavičiai NY, A. Kazaičiai IL, O. Kowachewski NY, J. Mikalauskienė IL, Pr. Povilaitis IL, I. Sekmokas IL.

175 dol. — kun. S. Morkūnas IO.

Po 150 dol. — S. Bartkus MI, S. Daugėla CA, Vl. Pažiūra CA, Č. ir O. Šadeika MI.

145 dol. — O. ir Alf. Kindurys FL.

130 dol. — J. Jasys CT.

Po 125 dol. — Sadauskai IL, A. Šileikienė MI, V. Dudėnas WI, A. ir I. Tumai CA, M. ir V. Valys OH.

Po 120 dol. — dr. E. Armanienė MD, J. ir I. Rasys MA, A. ir A. Repšys IL.

115.50 dol. — N. Butkus, Anglija.

115 dol. . A. ir A. Januška MA.

Po 110 dol. — A. Bortkevičienė NY, V. Tamošiūnas MI.

Po 100 dol. — S. Balsys NY, E. A. Bartkus IN, A.A. Beresnevičius NY, J.A. Bortkevičius NY, K. Brencius IL, B. Budreika-Tender MA, A. Čepėnas IL, K. Čeputis MI, V. Civinskas FL, A.A. Didžiulis IL, V. ir O. Dovydaitis FL, dr. R. Giedraitis CA, S. Jarembauskas, Australija, E. ir J. Jasiūnai, IL, J. Jasulaitis, Australija, T. Jonynas MI, J. Jurkūnas IL, prof. B.J. Kaslas PA, A.C. Keblinsky MA, R. Kisielius NJ, dr. D.A. Kontvis CA, V. Kožica IL, dr. L. Kriaučeliūnas IL, Gr. ir J. Lazauskai IL, M. ir Vyt. Lisauskas CT, P. Mačernis IL, M. ir K. Mattis CA, dr. J. Maurukas OH, prel. L. J. Mendelis MD, J. Mitkus CA, kun. L. Musteikis NE, K. Pabedinskas IL, St. Palekienė IL, F. Palubinskas CA, V. Perminas MI, L. ir D. Petronis MI, D. Petrutytė IL, K. Povilaitis IL, Pr. Prankienė IL, Just. Preibys MI, V. Prižgintas CA, kun. J. Ruokis CT, M. ir K. Senulis NJ, T. Sereika CA, Just. Šidlauskas IL, P. Šimkus, N. Zelandija, V. ir O. Šimkus IL, Ant. F. Skirius CA, L. ir L. Šmulkštys IL, J. Tamašauskas NY, dr. J. Urbonavičiūtė NY, J. Vineikis IL, Ant. Valavičius CA, J. ir Br. Vasys MA, dr. P. Vileišis CT, A. Viliušis IL, J. Vinciunas IL, Pr. Visockis WI, Alf. ir A. Wells AZ, A. Špakauskaitė-Wirstiuk MI, G. Špakauskaitė-Zakara, Kanada, Br. Žilinskienė, Australija, A. Žuras NY.

95 dol. — dr. J. Kuodis MA.

90 dol. — V. Čečetienė NY.

Po 75 dol. — B.S. Andriukaitis IL, V. Trumpjonas IL, V. ir B. Varnai CA, V. Žebertavičius MI.

70 dol. — G. Bulotienė MI.

(Bus daugiau)

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųsdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

Po 20 dol. — K. Račiūnas, Beverly Shores, Ind., W. Rusilas, Hagaman, N.Y.

17 dol. — J. Vytuvienė, Woodhaven, N.Y.

SPORTAS

Lauko teniso pirmenybės

1981 m. Š. Amerikos Pabaltiečių individualinės lauko teniso pirmenybės įvyks rugpiūčio 1-2 Grand Rapids, Mich. Pirmenybes vykdo Grand Rapids latvių sporto klubas.

Varžybos vyks East Kentwood High School Tennis Courts, kampas Kalamazoo ir 60th St., Grand Rapids, Mich.

Programa: vyrų A kl. vienetas, vyrų B kl. vienetas, moterų vienetas, vyrų senjorų (45 m. ir vyresnių) vienetas, jaunių (18 m. ir jaunesnių) vienetas, mergaičių (18 m. ir jaunesnių) vienetas, vyrų dvejetas ir mišrus dvejetas.

Dalyvavimas yra atviras visiem lietuvių, latvių ir estų žaidėjam.

Dalyvių registracija atliekama iki liepos 29 šiuo adresu: Mr. Eric Zirnis, 1403 Pickett St., Grand Rapids, Mich. 49508. Telef. 616 455-7488.

Lietuvių tenisistų dalyvavimą šiose pirmenybėse koordinuoja ŠALFASS-gos teniso komitetas.

15 dol. — kun. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa.

Po 12 dol. — C. Dailidėnas, St. Petersburg, Fla., V. Budininkas, Jamaica, N.Y.

Po 10 dol.—K. Milukas, Jamaica, N.Y., P. Kasparitnas, St. Petersburg, Fla.

8 dol. — A. Ališauskas, Chesapeake, Va.

Po 7 dol. — A. Danta, Guaynabo, P.R., F. Prekeris, San Jose, Calif., P. Šlapelis, Commack, N.Y., S. Dabkus, Toronto, Ont., M. Skilandžiūtė, Memmingen, W. Germany, A. Pocius, Elizabeth, N.J., M. Šulaitis Glen Cove N.Y., J. Žitkevičius, Moonee Ponds, Australia, kun. S. Raila, Maspeth, N.Y.T. Aleksonis, Braintree, Mass., J. Bruzauskas, Ansonia, Conn.

6 dol. — R. Giedraitis, Smithtown, N.Y.

Po 5 dol. — S. Levanas, Waterbury, Conn., L. Jankauskaitė, Brooklyn, N.Y., J. Žadeikis, Chicago, Ill., A. Zabela, Jersey City, N.J., A. Rubonis, No. Haledon, N.J., K. Mitinas, Fremont Centre, N.Y., O. Kaseta, Brockton, Mass., O. Kadas, Woodhaven, N.Y., A. Povilauskas, Woodhaven, N.Y., T. Vainauskas, Hamilton, Ont., Canada.

Po 4 dol. — A. Norkus, Philadelphia, Pa, K. Buragas, Richmond Hill, N.Y., H. Misliauskas, Media, Pa.

3 dol.—E. Kateluš, Mountainside, N.J.

Po 2 dol. — O. Šlepavičius, Centerville, Mass., A. Lesinskas, So. Salem, N.H., S. Gimbutas, Wilmington, Del., kun. V. Krišciūnevičius, Southfield, Mich., B. Kulys, Woodhaven, N.Y., M. Mackevich, Pompano Beach, Fla., S. Augonis, So. Boston, Mass., L. Balaišis, La Salle Que., Canada, A. Vance, Englewood, N.J., M. Eizerytė, Montreal, Que., Canada, A. Juodka, Chicago, Ill.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Maloniai kviečiame atostogaujančius Cape Code, Mass., apsilankyti istoriniame Sandwich miestelyje ir praleisti savo atostogas

SPRING HILL MOTOR LODGE
351 ROUTE 6 A
EAST SANDWICH, MA. 02537

Jūra ir smėlis — pusantros mylios atstume
Dėl rezervacijų skambinti:
617 — 888-1456

AUGĖ IR VYTAS RASTONIAI

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas

VISA **MASTERCHARGE**

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY
(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

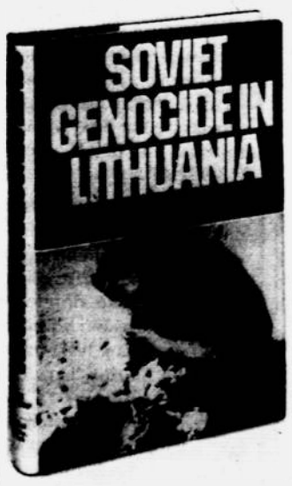

Soviet Genocide in Lithuania, by Joseph Pajaujis-Javis. 246 psl., įrišta. Kaina 11 dol. Siunta 1 dol.

Knygoj duodami tikslūs faktai, paremti dokumentais, statistikomis, iliustracijomis. Gaunama Darbininko administracijoj: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakykit vieną knygą sau, o kitą padovanokit miesto ar universiteto bibliotekai.

Prašau atsiųsti knygą "Soviet Genocide in Lithuania"

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

Adresas .....

.....

Pridedu 12 dol. už kiekvieną knygą.

ORBITAIR INTERNATIONAL LTD. IR JONAS ADOMĖNAS RUOŠIA

ATOSTOGAS PRIE BALTIJOS

- Penkios kelionės
- Pirmos klasės sąlygos
- Via Finnair — CSA
- Palyda iš JAV
- Prieinamos kainos

- Tarptautiniai skrydžiai iš New Yorko su pilnu patarnavimu
- Pirmos klasės viešbučiai su vonia (du kambary)
- Trys valgymai dieną Lietuvoj, Baltijos srity, Rusijoj
- Intourist vadovo patarnavimai
- Miesto lankymas, įskaitant bilietus į muziejus
- Transportacija į aerodromus
- Amerikos lietuvis lydės 15 ar daugiau keleivių grupes iš New Yorko
- Teatrų lankymas
- Ovo suteikimas Rusijoj
- Paruošamos vizos į Rusiją
- Valiuta pagrindose kainos
- Depozitas 100 dol. asmeniui
- Kelionės lankoma Vilnius, Ryga, Talinas, Maskva, Leningradas, Roma ir Praha

10 DIENŲ LIETUVOJE! IŠVYKSTAMA GRUODŽIO 23, GRĮŽTAMA SAUSIO 3.

Dienos ekskursija į Kauną ir pusės dienos vizitas į Trakus

ORBITAIR INTERNATIONAL, LTD.
20 EAST 46TH STREET
NEW YORK, NEW YORK 10017

TOLL FREE (800) 223-7963
NY STATE (212) 986-1500

Please send me your "free" brochure giving complete information including rates and dates on your five touring programs to the Baltics.

Name .....

Address .....

City & State .....

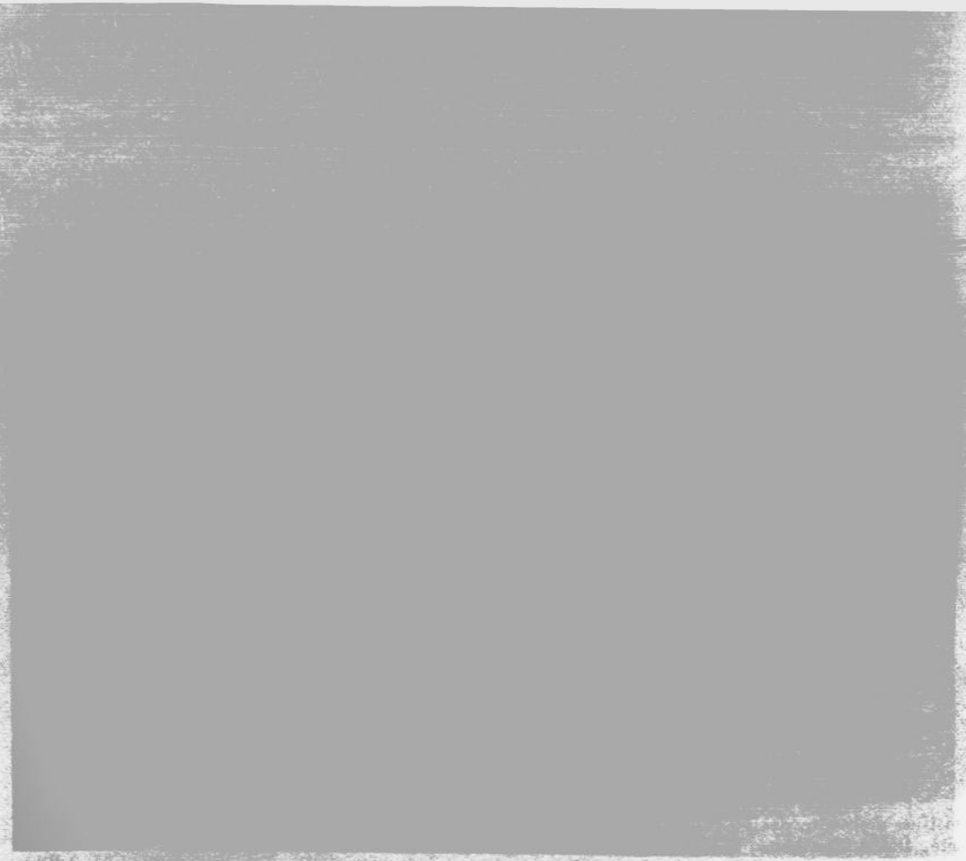

Rytis Balčiūnas, Lansing, Michigan, valstijų švenčių atidarymo iškilmingą mastą į salę žengia Hartford, Connecticut, valstijų gynėjas Herkelis. Priekyje eina vainovės Dainienės padėjėja Ramona Lasauskaitė. Nuotr. M. Šmergelienės

RYTIS BALČIŪNAS — CHEMIJOS DAKTARAS

Š. m. gegužės 19, apgynęs disertaciją "Chemijos analizė, grindžiama kompiuterių technologija", Rytis Balčiūnas gavo chemijos daktaro laipsnį (Ph.D.). Disertaciją jis gynė Michigan State universitete, Lansing, Mich., kur buvo stipendininkas, pats nuo 1985 m. dirbo asistentu 5 metus. Jaunuolis baigęs labai gerais pažymiais, su daugeliu atžymėjimų, Seton Hall universitetą Newark, N.J., gaudamas B.S. ir stipendijas 7 universitetuose, iš kurių pasirinko Lansing, Mich.

Rytis gimęs 1954. Onos (Andronės) ir Broniaus Balčiūnų sūnus, radiologo dr. Algimanto Balčiūno, praktikuojančio Californijoj, brolis. Newarke lankė Sacred Heart pradžios mokyklą, lygiagrečiai Maironio vardo lietuvišką šeštadieninę mokyklą Brooklyne, priklausydamas prie lietuvių skautų ir ateitininkų, vasaromis stovyklausadamas. Po pradžios mokyklos lankė Seton Hall Prep, po jos ten pat universitetą.

Kun. P. Totoraičio (a.a.) pakviestas, dar trylikametis tapo nuolatiniu mišių skaitytoju Newarko Švč. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčioj (kuri dabar viduje apdegusi). Būdamas keturiolikos metų, Rytis buvo prof. dr. Jokūbo Stuko pakviestas akademinio jaunimo žiniom lietuviško radijo šeštadieninėse programose ir vėliau Seton Hall radijo stoty savaitinei lietuviškos muzikos bei žinių radijo valandai anglų kalba, kurią atlikdavo su dr. J. Stuku, o jam išvykus, ar vasaros atostogų metu, pats vienas su dr. Stuko sutelkta ir nužymėta programa bei aktualijomis lietuviškoj veikloj.

Pasižymėjo gražia lietuviška tarsena ir geru mikrofoniniu balsu, dažnai dalyvaudavo įvairiuose jaunimo skaitiniuose bei vakarėlėse dar vaikystėj.

Gavęs doktoratą, birželio vidury pradėjo tarnybą Pittsburghe, Pa.

Nors trumpų atostogų, Rytis buvo parvykęs pas tėvus į N.J., kur tuo metu atostogavo brolis Algimantas su žmona Margarita, vaikais Linute ir Jonuku. Visi drauge savitarpy atšventė keleriopą šventę..

P.M.

MASPETH, N.Y.

Išvežimų minėjimai

V. Atsimainymo parapijoj didžiųjų išvežimų 40 metų sukaktis paminėta birželio 14. Giedotinę sumą aukojo kun. Pranas Bulovas. Lietuvos vyčių 110 kuopos nariai, vadovaujami pirm. Jono Adomėno, organizuotai ir gausiai dalyvavo pamaldose. Vyčių dvasios vadas kun. Stasys Raila pasakė pritaikytą pamokslą. Giedojo parapijos choras ir visi tikintieji, vadovaujant muz. Vytautui Kerbeliui.

Pamaldos baigtos Lietuvos himnu ir giesme "Apsaugok, Aukščiausias".

Po pamaldų parapijos salėj vyko minėjimas, kuriame maldą sukalbėjo ir žodį tarė klebonas kun. Pranas Bulovas. Vytis Kazimieras Vainius kalbėjo apie šios sukakties svarbą ir prasmę.

Po minėjimo visi dalyviai buvo pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Vyčių veikloje

Lietuvos vyčių 110 kuopa turi jau 200 narių, o dabar organizuojama jaunesnių vyčių grupė. Šalia savo organizacinės veiklos vyčiai vis daugiau įsijungia į bendrą lietuvišką gyvenimą. Svarbiu uždaviniu laikoma dalyvauti lietuviškose pamaldose, ypač kiekvieno mėnesio trečią sekmadienį V. Atsimainymo bažnyčioje. Vyčiai stengiasi padidinti parapijos chorą, organizuoja tautinių šokių grupę, gilinasi į savo etninę kilmę, susipažįsta su okupuotos Lietuvos padėtimi, lietuvių kultūra. Tomis temomis rengiamos paskaitos ir pokalbiai..

Kuopos vytės E. Skabeikienė ir Marian Skabeikis birželio 7 buvo išrinktos į LRK Federacijos N.Y. ir N.J. apskrities valdybą.

Lietuviško kryžiaus prie V. Atsimainymo bažnyčios statymas 110 vyčių kuopos iniciatyva jau gerai pasistūmėjo. Iškilmingas kryžiaus pašventinimas su specialia programa pramatomas rugsėjo 27.

Kuopos vyčiai birželio 21 vyko į Lietuvos vyčių apskrities suvažiavimą Patersone, N.J.

110 kuopos narys Philip Skabeikis yra Lietuvos vyčių centro valdybos pirmininkas, o Jonas Adomėnas — vicepirmininkas. Juodu ir kiti nariai planuoja vykti į vyčių seimą, kuris įvyks rugpiūčio 19-23 Scranton, Pa.

Lietuvių dienon, kuri įvyks Barnesville, Pa., taip pat organizuojama kelių autobusų ekskursija. — K.S.R.

ŠVENTAS RAŠTAS PRIEINAMAS VISIEM

Raktas į Naująjį Testamentą tai kun. prof. Antano Rubšio parašytas dviejų tomų veikalas, vaizdžiai ir prieinamai supažindinąs su Naujuoju Testamentu. Išleido Krikščionis Gyvenime serija. Gaunama ir Darbininko administracijoje: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Pirmo tomo kaina 8 dol; antro tomo kaina 9 dol. Už persiuntimą pridedama 1 dol. už 1 kiekvieną knygą.

dėjo LB apylinkės garbės. Alvydas Astrauskas, primindamas mūsų tautos genocidą. Kun. A. Sabaliauskas sukalbėjo maldą. Pagrindinę kalbą pasakė buvusi Sibiro kankinė Elena Jucienė.

Meninėj dalyj inž. Kazys Barūnas paskaitė Bernardo Brazdžionio, Jono Aisčio, Kazio Bradūno ir Stasio Santvaro jautrios kūrybos, kuri primine tėvynės vargus ir kančias. Solistas Benediktas Povilavičius, akomponuojant komp. Jeronimui Kačinskui, padainavo: Tušti palikti namai, Nuplasnok ir Kur prapuolė tas kelelis. Visos dainos grąžino mus į mūsų tėvynę, į gimtuosius paliktus namus, kurių nostalgiškai ilgisi visi.

Buvo sugiedotas Lietuvos himnas, o tada pirm. Astravas padėkojo p. A. Daukantienei-Moriarty už paruošimą vaišių ir jos dukrom Ingai ir Dainai, kurios čia patarnausiančios ir prašė visus pasivaišinti.

Į šį minėjimą šiais metais susirinko gerokai daugiau, negu seniau būdavo.

The Baltic Colocaust

The Baltic Holocaust vardu birželio 14, sekmadienį, įvyko demonstracija Bostono mieste prie miesto rotušės. Demonstraciją organizavo latviai, bet buvo pakviesti estai, lietuviai ir ukrainiečiai.

Miesto rotušėje ant plačios ir ilgos praeinančios verandos rinkosi kalbėtojai, suneštos vėliavos. Latviai sunešė net 10, o lietuviam ir estam buvo leista tik po vieną. Žemai apačioje šios tribūnos prie mūro sienos buvo pastatytas didelis stalas lyg altorius, o virš jo kabojo balto beržo didelis kryžius. Ant stalo demonstrantai dėjo gėles. Ant mūro sienos buvo išteptas didelis baltas kaspinas su užrašu "The Baltic Holocaust. 600,000 Dead and Deported". O žemiau kalbėtojų tribūnos užrašas "Freedom for Estonia, Latvia, Lithuania". Žemai rotušės

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Amstead, R.P.
77-01 ARAGON AV. CORNER
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
718-296-0200

"Amber Holidays"
1991 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
IŠ BOSTONO/NEW YORKO

FLORIDOS JAUNIMAS

St. Petersburg, Fla., Lietuvių klubo jaunimo tautinių šokių grupė "Banga" gegužės 24 buvo pakviesti ir šoko Lake Buena Vista, Disney World. Žiūrovų buvo labai daug. Tautinių šokių mokytojos Mildos Sandargienės dėka grupė publiką tuntjo pragyvėsti gražiais lietuviškais šokiais, spalvingais tautiniais drabužiais, jaunais šokėjais. Disney World šokėjus pakvietė ir kitais metais atlikti programą.

Po pasirodymo kavos ir Mildą Sandargai visus šokėjus, kurių buvo 35, pakvietė į jų puikią rezidenciją ant ežero kranto, Clearmont , Fla., praleisti savaitgalį. Pas p. Sandargus jaunimas šoko, dainavo, valtimis, o taip pat sklidinėjo ant ežero su Sandargų kateliu.

Visi išsiskirstė namo nuostabių praleidę savaitgalį lietuviškoj aplinkoj. — T.E.

Autorius B. Nagys

BOSTONO PARENGIMŲ KALENDORIUS

Minkų vedamos radijo valandėlės gegužinė-piknikas įvyks rugpiūčio 9 Romuvos parke, Brocktone.

Laisvės Varpo rudens koncertas įvyks spalio 4 So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėj.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:10 val. 740 bangų iš WCAS 12:10-1:30 val. 1490 bangų iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 179 Arthur St., Brockton, MA 02402 Tel.tel. (617) 588-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1300 bangos radijo, nuo 1 iki 1:30 val. Vedo S. ir V. Mitchell, 982 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel.tel. 268-0700. Programoms užsakymus, pranešimus, skelbimus ir kitą informaciją siųsti anksčiau

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Pavergtų Tautų savaitė šiemet švenčiama liepos 12-19. Liepos 12, sekmadienį, prie Laisvės statulos New Yorke 11:30 val. dienos vyks ekumeninės pamaldos, atitinkamos kalbos ir meninė programą. Liepos 19, sekmadienį, 9:30 val. ryto renkamasi prie 51 St. ir Fifth Avenue. Po parado programa vyks Centriniame Parke, panaudojant Band Shell tribūną.

Kultūros Židinio rudens koncerte šiemet dalyvaus Metropolitan Operos, New York City operos ir kitų operų žvaigždė Maralin Niska. Ši solistė lietuviam jau pažįstama. Ji tiek buvo susižavėjusi lietuvių pastangomis įsirengti savo kultūrinius namus, kad 1975 pavasarį Kultūros Židiny davė koncertą nemokamai, visas pajamas skirdama Kultūros Židinio naujo koncertinio pianino įsigijimui. Tai buvo prieš šešetą metų. Šiemet per Tėvų pranciškonų ryšius Maralin Niska vėl mielai sutiko koncertuoti Kultūros Židiny lietuvių publikai. Savo honorarą ji skiria Kultūros Židinio išlaikymui. Koncertas įvyks rugsėjo 27. Planuokime visi koncerte dalyvauti ir pagerbti lietuviam taip palankią operos solistę.

EKSKURSIJA Į KENNEBUNKPORTĄ

Tradicinė ekskursija autobusu pas Tėvus pranciškonus Kennebunkport, Maine, rengiama Darbo dienos savaitgaly. Autobusas iš Kultūros Židinio kiemo išvyks rugsėjo 5, šeštadienį, 8 val. ryto. Pakeliui sustojama prie Shalins Funeral Home, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Į New Yorką grįžtama rugsėjo 7 vakare. Kelionė, nakvynės ir valgis 5 kartus — asmeniui 95 dol. Kelionės reikalais skambinti Marytei Šalinskienei 296-2244 arba Tėvui Petrui 827-1351. Anksčiau užsiregistravę pasirenka vietas autobuse.

Organizuojamas autobusas į seselių pikniką Putname, Conn., liepos 26. Autobusas išeina sekmadienį 6:30 v. ryto iš Kultūros Židinio kiemo, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Septintą valandą sustoja ties Shalins Funeral Home, 84-02 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Kelionė asmeniui 17 dol., įskaitant ir įėjimą į pikniką. Registruotis Darbininko administracijoje — tel. 827-1351 arba pas M. Šalinskienę — tel. 296-2244.

Pennsylvanijos Lietuvių diena šiemet vyks rugpiūčio 16 Lakewood Parke, Barnesville, Pa. Lietuvių dieną organizuoja Lietuvos vyčių 144 kuopa. Lietuvos vyčių 110 kuopa Maspethe į šią didžiulę lietuvių šventę organizuoja keletą autobusų, kurie 8 val. ryto išvyks nuo Maspetho Lietuvių Piliečių klubo. Kelionės kaina 10 dol. Dėl rezervacijų skambinti: J. Adomėnas 497-5212, A. Dauzickas 398-3158, Piliečių klubas HA 9-9866.

Ieškomas bendrakeleivis į berniukų stovyklą Neringoje, kad būtų sutaupytas važiavimas. Vieni nuveža, kiti parveža. Skambinti — 212 441-2304.

Priglausiu senesnio amžiaus asmenį savo namuose Woodhavene, N.Y., prie parko. Dėl sąlygų susitarsime. Skambinti 212 847-7306.

Jei ko elektrai reik, pas Ignaitį greitai eik. Tel. 296-8098.

Moteris, turinti vasarvietę Catskill kalnuose, prie Monticello ir Ellenville, mielai priimtų kitą moterį kartu atostogauti per vasarą. Skambinti 201 998-5286.

Dr. Stasys Petrauskas birželio 22 mirė Elizabeth, N.J.

New Yorko lietuvių gydytojų draugijos susirinkime, įvykusiame birželio 21 Kultūros Židiny, buvo išrinkta nauja draugijos valdyba: pirm. dr. Vytautas Avižonis, vicepirm. dr. Benediktas Jankauskas, sekr. dr. Šnipas, ižd. dr. Leonilda Giedraitienė, valdybos narys dr. Ibsenas Skeivys.

Jonas Karvelis, prekybininkas, iš Surfside, Fla., atvyksta į New Yorką, į savo brolio sūnaus vestuves su Rasa Milukaite. Liepos 17, penktadienį, Kultūros Židinyje bus jo knygos "Prekybininko keliu" pristatymas. Apie knygą ir Jono Karvelio plačią veiklą kalbės dr. Bronius Nemickas.

Dariaus Girėno skridimo minėjimas bus liepos 18, šeštadienį, 3 v. popiet prie lakūnų paminklo, Lituanica Square, Union Ave., Brooklyne. Minėjimą rengia lakūnų paminklo statymo komitetas ir Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 kuopa. Abiejų vienetų pirmininkė yra Bronė Spūdienė, ir ji kviečia lietuviškąją visuomenę kuo gausiau atsilankyti minėjime.

Lietuvos atsiminimų radijo 40 ties metų sukakties proga direktorius prof. dr. Jokubas Stukas iš Vatikano delegatūros Washingtone gavo šio turinio sveikinimą, kurį pasirašė Msgr. G. P. Be, asesorius, — "Šventasis Tėvas prašė mane užtikrinti jus, kad jis melsis už jus specialia intencija (už radijo geradarius). Man yra garbė taip pat perduoti jo apaštališką palaiminimą kaip stiprumo ir taikos įsipareigojimą Jėzui Kristui, Dievo Sūnui ir Pasaulio Išganytojui."

Linas Alinskas baigė Politechnikos Institutą New Yorke, studijavo kompiuterių mokslus ir gavo darbę Degital Equipment korporacijoje prie Bostono. Pradės dirbti liepos mėnesio gale. Dabar su draugais išvyko į Europą.

Atlanto rajono skautų skaučių stovykla Aušra šiemet vyks rugpiūčio 15-23 Bolton, Mass. New Yorko skautam-skautėm jau siuntinėjami kviesliai į šią stovyklą su papildomomis informacijomis ir registracijos atkarpa. Visi registruojasi pas Vidą Jankauskienę, 84-14 89 St., Woodhaven, N.Y. 11421. Tel. 849-2260. Registruojasi kvieslyje nurodytu laiku. Registracijos atkarpoje prašoma pažymėti, kas į stovyklą vyks autobusu.

Baisiojo Birželio 40-ties metų sukaktį minime kaip tik šį mėnesį. Ar gali būti geresnis tų tragiškų įvykių paminėjimas, kaip akivaizdus jų priminimas laisvajam pasauliui. Tai geriausiai atliksime padovanodami kitataučių įstaigom, bibliotekom ir pavieniam veikėjam J. Pajaujo parašytą knygą "Soviet Genocide in Lithuania". Žiūrėk iliustruotą skelbimą Darbininko šeštam puslapy.

Organizacijos ir pavieniai asmenys, kurie norėtų savo renginius, įvyksiančius liepos mėnesį, pagarsinti Darbininke, prašomi tai atlikti birželio pabaigoj, nes liepos 4-26 spaustuvė atostogaus.

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidraudami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

Šiais metais baigę Maironio lituanistinės mokyklos dešimt skyrių. Iš k. Audrė Lukoševičiūtė, Dana Senkutė, Auksė Jankauskaitė, Daina Penikaitė, Henrikas Šatinskas, Algis Lukoševičius. Nuotr. P. Bivainio

MALDININKŲ KELIONĖ

New Yorko valstijos šiaurėj, maždaug 175 mylios nuo Kultūros Židinio, netoli Amsterdamo, prie Auriesville miestelio, yra ypatinga vieta Amerikoj, apšlakstyta kankinių kraujų.

Ten prieš 335 metus būrelis jėzuitų misionierių buvo indėnų žiauriai nukankinti. Šiandien tą vietą puošia gražus parkas bei šventovė, pavadinta "Shrine of the North American Martyrs", lietuviškai tariant, "Šiaurės Amerikos Kankinių Šventovė".

Sekmadienį, rugpiūčio 30, šiaurės rytų pakraščio lietuviai rinksis į minėtą šventovę pasimelsti už kenčiančią Lietuvą.

10 val. ryto bus kalbamas rožančius už pavergtas tautas. 12 val. pietų pertrauka. Pietus galima nusipirkti prieinama kaina patogiame restorane arba atsivežti. 2 val. po pietų bus einami Kryžiaus Keliai už persekiojamą Bažnyčią. 4 val. kunigai kviečiami koncelebruoti mišias drauge su vyskupu Nicholas Elko. Per pamaldas giedos Brooklyno Apreiškimo choras, žodį tars iš Anglijos atvykęs anglikonų kunigas Michael Bourdeaux, vadovaująs Kestono kolegijos centrui, tyrinėjančiam religijos persekiojimą komunistų kraštuose, knygos apie Lietuvą "Land of Crosses" autorius.

Iniciatoriai — Religinė Šalpa, Lietuvos vyčiai, ateitininkai ir tarptautinė organizacija pavergtai Bažnyčiai šelpti — kviečia visus dalyvauti.

Autobusas išvyks nuo Šalinskienės namų ir Kultūros Židinio 9 val. ryto, rugpiūčio 30, ir grįš 9 val. vakaro. Visais klausimais galima skambinti Marytei Šalinskienei, 212 296-2244, arba T. Petrui Baniūnui, Darbininko administracijoj, 212 827-1351. Automobiliu važiuoti New York State Thruway iki 27 išvažiavimo.

KATALIKŲ FEDERACIJOS SEIMELIS

Per Sekmines, birželio 7, Apreiškimo parapijoj Brooklyne buvo susitelkę lietuvių katalikų aktyvistai iš visos apylinkės — Brooklyno, Maspetho, Patersono, Kearny, Elizabetho, Newarko, Manhattano.

Po pamaldų, pasistiprinę skoningais E. Mickeliūnienės pietumis, kun. Jono Pakalniškio, šeimininko ir jų dvasios vadovo, palaiminti, susirinkusieji svarstė numatytus klausimus.

Petras Ąžuolas, einąs pirmininko pareigas Lietuvių Romos Katalikų Federacijoj, savo žodžiu pažymėjo, kad dabartinio popiežiaus palankumas lietuviam turi paraginti lietuvius stipriau veikti. Lietuvių tikinčiųjų žūtbūtinė veikla Lietuvoj taip pat turi mus uždegti gyvai religinei veiklai.

Antanas Masionis vadovavo svarstymui klausimo, kaip sustiprinti ir palaikyti lietuvių parapijas.

Jis nurodė, kaip naikinamos parapijos Lietuvoj, ypač subedievinant vaikus. Vėliausias bedievių komunistų taikinys yra lietuvės močiutės, kurias reikią "sunaikinti", kad jos "netvirkintų" vaikų religiniais prietarais, maldomis ir rengdamos prie sakramentų. Todėl mum būtų vienu svarbiu uždaviniu — lietuvių šeimų jaunimo religinimas, močiutėm mokant vaikus poterių, maldų, giesmių, tikybos. Žinoma, svarbiau, kad jie būtų mokomi lietuviškai, bet ir bendras religingumo mokymas yra svarbus. Šeštadienio mokyklose nepakanka laiko parengti vaikus religiškai. Be to, tik 1/8 vaikų lanko šias mokyklas.

Kitas svarbus būdas atnaujinti lietuvių parapijom — tai pratinti vaikus jungtis į lietuvišką parapiją. Tai turėtų vykdyti dvasios vadovai ir visi aktyvieji pasauliečiai. Šiuo klausimu kita proga taikliai yra pasisakęs ilgametis Apreiškimo parapijos dvasios vadovas kun. Antanas Račkauskas. Jis pažymėjo, kad svarbiausia ir praktiškiausia yra raginti ir įpratinti lietuvių šeimas dalyvauti lietuvių parapijų pamaldose su savo prieaugliu.

Pokalby buvo iškelta ir daugiau sumanymų, kaip pagyvinti lietuvių parapijas. Buvo siūloma parinkti aktyvesnius lietuvius, kurie gautų 10 lietuvių adresų, informuotų juos apie lietuvių parapijų veiklą, pasiūlytų nuvežti juos į lietuvių pamaldas, jei jie patys neturėtų savo susisiekimo priemonių arba sunku būtų naudotis bendromis priemonėmis. Po kiekvienų lietuviškų pamaldų reikėtų užkandžių, kad iš toliau atvykę galėtų pasistiprinti, pabuvoti.

Daugiau sumanymų buvo pateikta svarstyti būsiančiai naujai vadovybei.

-o-

Į Lietuvių Romos Katalikų Federacijos valdybą 1981-1892 metam išrinkti šie asmenys: dvasios vadovas ir moderatorius kun. Jonas Pakalniškis — Apreiškimo parapijos klebonas, Petras Ąžuolas, Stasys Lukas, Apolonija Radzivanienė, Nellie Skabeikis ir Marian Skabeikis. Knygų tikrintojai — Emilija Sandanavičienė ir Bronius Bobelis. Be to, numatyta pakviesti du narius iš New Jersey lietuvių. Veiklos centras — Apreiškimo parapija.

Pokalbis buvo baigtas priimant kai kuriuos sutarimus:

1. Lietuvių Katalikų N.Y. ir N. J. apylinkių metinė šventė rengiama per Sekmines ar artimiausią ir patogiausią sekmadienį.

2. ALR Katalikų Federacija, apsvarsčiusi lietuvių parapijų pagyvinimo reikalą, sutarė stengtis asmeniškai raginti lietuvius priklausyti prie lietuvių parapijų ir jas remti. Vieni kitiem padeda nuvykti į lietuvių parapijų pamaldas ir renginius. Ypatingai ragintinos šeimos dalyvauti pamaldose su savo prieaugliu, jaunimu.

3. LRK Federacija rengia pusmetinius seminarus, kursus, simpoziumus lietuvių religiniais-parapiniais klausimais.

K.S.R.

IŠ ŠAULIŲ KUOPOS VEIKLOS

Simo Kudirkos šaulių kuopos metinis susirinkimas buvo gegužės 30 Kultūros Židiny. Jį pradėjo kuopos pirmininkas Kęstutis Miklas, pasveikindamas dalyvius. Invokaciją sukalbėjo kuopos kapelionnas Tėv. Leonardas Andriekus, OFM. Susirinkimui pirmininkavo Bronius Bieliukas, sekretoriavo Marija Kapočiūnienė.

Apie kuopos veiklą pranešė Kęstutis Miklas. Paaiškėjo, kad kuopa yra aktyvi ir judri. Praeitoje kadencijoje mirė du kuopos nariai — tai muzikas Mykolas Cibas ir giminėnkas-bibliotekininkas Antanas Maceika. Kuopa dalyvavo jų laidotuvėse, jų karstus apdengė tautine vėliava, stovėjo garbės sargybose šermeninėje, bažnyčioje, kapinėse. Susirinkime jie pagerbti atsistojimu ir minutės susikaupimu.

Kuopa bendradarbiauja su draugiškomis organizacijomis: ramovėnais, birutietėmis ir savanoriais kūrėjais, bendrai ruošia šventes.

Kiek ilgiau apsistota prie kuopos leidžiamos monografijos apie Algirdą. Ne dėl kuopos kaltės jos paruošimas kiek ilgiau užtruko. Dabar visos klitys nugalėtos — knyga jau surinkta, sulaužyta, dabar paruošiamas vardynas. Jau numatyta ir šios knygos visuomenei pristatymo data — spalio mėnesį.

Vladas Vasikauskas, kuopos iždininkas, padarė finansinę apyskaitą. Kuopos pinigai laikomi bankuose. Knygai leisti komitetas likviduotas, pinigai pervesti į kuopos sąskaitą. Dar yra knygų "Pėdos mirties zonoje". Jos ir toliau platinamos.

Kontrolės komisiją sudarė: Aloyzas Balsys, Bronius Bobelis, Eufemija Cibienė. Jie perskaitė savo pranešimą. Visos kuopos knygos vedamos tvarkingai.

Valdybos rinkimai

Po trumpų diskusijų buvo valdybos rinkimai. Visais balsais pirmininku išrinktas Kęstutis Miklas, Kiti valdybos nariai: Vaclovas Butkys, Vladas Vasikauskas, Algirdas Jankauskas, Albinas Sakalas, Juozas Jurkuvėnas, Elena Mickeliūnienė, Kazimieras Bačauskas. Valdyba papildyta dar dviem kandidatais: Marija Kapočiūnienė ir Pranė Jurkuvėnienė.

Į kontrolės komisiją, atsisakius kandidatuoti Eufemijai Cibienei, išrinktas Antanas Pumputis. Kiti du palieka tie patys.

Garbės teismas pranešė, kad neturėjo jokių bylų. Visi perrinkti ateinančiai kadencijai. Garbės teismą sudaro: Jurgis Kiaunė, Petras Minkūnas, Bronius Bieliukas.

Šiais metais sueina 10 metų, kaip įkurta ši kuopa. Sukaktis bus prisiminta.

Susirinkimas praėjo tvarkingai, apkalbėti iškelti klausimai. Galėjo dalyvauti daugiau narių. Gal sutrukdė išvyka į Hartfordą.

Parengimų vadovė Elena Mickeliūnienė su Leonoros Ramančionienės pagalba visus nemokamai pavaišino sausainiais ir kavute.

(šKb)

N.Y. vyr. skaučių židinys Vilija šiemet švenčia 15 metų savo įsikūrimo sukaktį. Ta proga židinietės birželio 19 vakare padarė išvyką į Westbury, L.I., ir The Rusty Scupper restorane turėjo vakarienę savo penkiolikos metų sukakčiai paminėti. Vakarienėje dalyvavo 18 sesių.

LIEPOS 4 PARADAI KONCERTAI

Amerikos nepriklausomybės šventės programa į New Yorko uostą liepos 2 atvyksta NATO septyni karo laivai. Jie sustos prie krantinės, ir publika galės juos apžiūrėti.

Liepos 4 paradas "Salute to Europa" prasidės 11 val. Paradas eis iš Battery iki miesto valdybos rūmų. Parade dalyvaus įvairios tautos.

Liberty State Park, Jersey City, N.J., bus koncertas, o nuo 3 iki 6 v.v. pasirodys švedai ir pabaltiečiai. Dalyvauja lietuvių tautinių šokių grupė iš Elizabeth. N.J. Grupei vadovauja Rūta Mickūnas.

RASA BOBELYTĖ BAIGĖ MOKSLUS

Rasa Marija Bobelytė gegužės mėnesį cum laude baigė Hofstra universitetą, gaudama "Bachelor of Arts" laipsnį iš dviejų specialybių: komunikacijos mokslų ir prancūzų kalbos. Už savo diplominį darbą gavo aukščiausią pagyrimą iš komunikacijos departamento. Jos diplominio darbo tema buvo: "Persuasion: Theory and Practice in the New York Lithuanian Community".

Prancūzų kalbos departamente buvo dekano garbės sąraše, išrinkta į Pi Delta Phi, tautinę prancūzų kalbos studentų garbės draugiją. Dekano garbės sąraše buvo per visus ketverius metus. Yra sąraše "Who's Who Among Students at American Colleges and Universities". Kaip pasižymėjusi studentė gavo universiteto stipendiją, paskutiniuosius metus kaip studentė asistentė dirbo prie dr. George Gordon, vieno iš žymiausių komunikacijos teoretikų Amerikoje.

Per visus studijų metus prisidėjo prie universiteto radijo, dirbo įvairiose muzikos srityse, vadovavo prancūzų ir vokiečių kalbų programom ir už puikų darbą gavo įvairių pagyrimų. Tuo pačiu metu ėjo radijo stoties įvairias administracines pareigas, 1980 metais buvo administracinės tarybos pirmininkė.

Dalyvavo įvairiuose universiteto klubuose: prancūzų kalbos, vokiečių kalbos, dainininkų draugijoje "Singers", su draugais įsteigė Hofstra universiteto savaitinį laikraštį Satellite, vienerius metus dirbo kaip žinių redaktorė.

Nuo kovo mėnesio ji dirba kaip lietuvaitė oro pranešėja "Rasa Kaye" rytais per WABC-AM radijo stotyje, kuri yra viena iš žymiausių radijo stočių visoje Amerikoje.

Ji yra labai veikli ir lietuvių tarpe, buvo veikli skautė vadovė, ateitininkė, priklauso prie studentų sąjungos, šešerius metus šoko tautinių šokių ansamblyje Tryptinis, dirba Maironio lituanistinėje mokykloje, šiais metais buvo darželio mokytoja. Dalyvauja Apreiškimo parapijos chore ir kvartete, dažnai reiškiasi kaip solistė. Dažnai ją matome kaip programų pranešėją.

Sveikiname mieląją Rasą su visais pasisekimais ir linkime kuo geriausios sėkmės visuose darbuose, ypač lietuviškoje veikloje. (p.j.)